

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Nova vlada z ministrskim predsednikom dr. Milanom Srškičem

Prejšnji četrtek je dosedanja vlada odstopila in je Nj. Vel. kralj odstop odobril. Ostavka je bila po izjavi ministrskega predsednika g. dr. Milana Srškiča v zvezi s končno organizacijo vsedržavne stranke Jugoslovenske radikalne kmečke demokracije. Nalog za sestavo nove vlade je zopet dobil g. dr. Srškič, ki je vlado v soboto tudi sestavil. Posamezna ministrstva so zasedena takole:

predsednik ministrskega sveta: dr. Milan Srškič;

minister brez portfelja in stalni namestnik predsednika ministrskega sveta: dr. Albert Kramer;

socialna politika in narodno zdravje: Ivan Pucelj, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister brez portfelja: dr. Hamdija Karamehmedović, minister na razpoloženju in senator;

minister brez portfelja: dr. Dragutin Kojič, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

trgovina in industrija: dr. Ilija Sumenković, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

pravosodje: Božidar Maksimović, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

promet: inž. Lazar Radivojevič, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

kmetijstvo: Juraj Demetrovič, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

vojska in mornarica: armijski general Dragomir Stojanović, minister na razpoloženju;

finance: dr. Milorad Djordjevič, minister na razpoloženju;

gozdovi in rudniki: župnik Pavao Matica, narodni poslanec in bivši minister;

zgradbe: dr. Stjepan Srkulj, minister na razpoloženju;

zunanje zadeve: Bogoljub Jevtič, minister na razpoloženju;

notranje zadeve: Žika Lazič, minister na razpoloženju;

prosveta: dr. Radenko Stanković, senator;

telesna vzgoja: dr. Lavoslav Hanžek, narodni poslanec.

Od dosedanjih ministrov v novi vladi niso več ministri za trgovino in industrijo g. Ivan Mohorič, minister za gozdove in rudnike g. Viktor Pogačnik in minister za telesno vzgojo dr. Dragan Kraljevič.

Nj. Vel. kralj je ukaz o imenovanju nove vlade že podpisal in so bili ministri že zapriseženi.

Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili odlikovani z redom jugoslovenske krone I. stopnje ministri na razpoloženju dr. Dragan Kraljevič, Ivan Mohorič in Viktor Pogačnik.

je treba z vsemi silami podpreti. V vznešenih besedah je orisal pomen narodnega in državnega edinstva in podčrtal ukrepe našega vladarja, ki se je z njimi izkazal za pravega ljudskega vladarja in narodnega voditelja.

G. dr. Lipold se je toplo zahvalil za bratske pozdrave in nato predlagal, naj poseben odbor (gg. Lovro Petovar, dr. Miloš Vauhnik, dr. Fran Rapotec, Rudolf Tumpej in Franjo Bureš) sestavi resolucijo o željah in zahtevah mariborskega okrožja. Odbor se je umaknil k posvetovanju, nato pa je predsednik g. dr. Lipold podal besedo ministru g. dr. Kramerju. Vsa dvorana je začela navdušeno vzklikati. — «Živel dr. Kramer!» je donelo z vseh strani.

Ko se je viharno vzklikanje po dvorani naposled poleglo, je začel g. dr. Kramer govoriti. Zborovalci so z napeto pozornostjo sledili njegovim izvajanjem in ga često prekinjali z viharim pritrjevanjem pa tudi z ogorčenimi vzkliki na račun onih, ki še danes izkušajo ovirati delo na utrjevanju države. V obširnem govoru, ki se mu je videlo, da je prihajal res iz srca in iz globokega prepričanja, je obrazložil politični položaj v državi in delo vlade in narodnega predstavništva. Orisal je tudi značaj pravkar rešene vladne krize in s posebnim poudarkom naglasil, da se je tudi tokrat znova izkazalo, da so brez osnove vsa prerokovanja nasprotnikov, ki so tudi sedaj spet napovedali konec šestojanuarske politike, dasi so se s podobnimi napovedovanji doslej že neštetokrat bridko zmotili. Osnovne smernice nove državne in narodne politike se ne bodo izpremenile in nikdar več se ne povrnejo prejšnje razmere strankarske strahovlade.

Z enako navdušenimi vzkliki kakor ministra g. dr. Kramerja je zbrana množica pozdravila tudi ministra g. Pucelja, ko je začel govoriti.

Minister g. Pucelj je na svoj privlačni in poljudni način očrtal delo sedanje vlade in narodnega predstavništva. Opisal je, kako je narodno predstavništvo prejelo za dediščino hudo gospodarsko krizo. Z železno voljo in vztrajno požrtvovalnostjo pa se je lotilo dela in kljub vsem oviram vendarle doseglo lepe uspehe. Na vrsti primerov iz svojega ministrstva je g. minister pokazal, da se kljub slabemu gospodarskemu položaju uspešno dela in gradi na gradnji novega močnega in trdnega doma celotnega jugoslovenskega naroda ter da se utirajo pota v boljše gospodarsko in socialno stanje. Odločno in učinkovito je minister gosp. Pucelj obračunal tudi z onimi ljudmi, ki izkušajo iz politične užaljenosti ovirati vsako delo ter begati in zastrupljevati prebivalstvo. Danes je vsako tako početje greh nad lastnim narodom.

Po govoru ministra g. Pucelja je g. dr. Miloš Vauhnik prečital obširno resolucijo, ki vsebuje glavne želje prebivalstva mariborskega okrožja in zahteva zlasti ukrepe za izboljšanje cen kmetijskih pridelkov in njihovo skladnost s cenami industrijskega blaga. Okrepit naj se likvidnost denarnih zavodov. Resolucija zahteva nadalje ponovno premostitev kontrole dohodkov državnih železnice nazaj v Maribor in ohranitev nižje gozdarske šole. Z viharim odobravanjem je bila sprejeta zahteva resolucije, da morajo v dobi naraščajoče brezposelnosti zaposliti podjetja predvsem domače delovne moči namesto

Maribor za novo vsedržavno stranko

Ob izredno lepi udeležbi se je vršil v nedeljo v največji mariborski dvorani, v dvorani pivovarne Union, shod JRKD. Poleg številnih narodnih poslancev in senatorjev iz dravske banovine in iz drugih pokrajin naše države sta prispela na shod tudi ministra gg. dr. Albert in Ivan Pucelj. Že na kolodvoru je bil došlima ministroma, v katerih spremstvu so bili narodni poslanci gospodje dr. Ljudevit Auer, Milan Dobrovoljac in Salih Bajić, prirejen prisrčen sprejem. Na čelu večje množice somišljenikov je pozdravil gg. ministre in ostale goste mariborski župan gospod dr. Lipold. Ko sta se pojavila ministra gospoda dr. Kramer in Pucelj v dvorani, je nastalo navdušeno vzklikanje zborovalcev obema narodnima voditeljema. Shod je otvoril s kratkim nagovorom senator g. dr. Ploj, ki je pozdravil pred vsem oba ministra in narodne poslance, ki so prihiteli v Maribor iz drugih banovin. Prav tako je prisrčno pozdravil tudi vse senatorje in narodne poslance iz dravske banovine, ki so prišli na zbor skoro polnoštevilno. Na njegov predlog je bil izvoljen za predsednika zborovanja mariborski župan g. dr. Franjo Lipold.

V svojem govoru je g. dr. Lipold naglasil, da je ta zbor združil vse, kar v Mariboru narodno čuti. Ta zbor je največji dokaz, da je ves Maribor za jugoslovensko misel. Omenil je nato sedemdesetletnico prve slovenske prosvetne priveditve v Mariboru, ki pomeni pričetek sloven-

skega narodnega življenja v tem mestu. Izrazil j radost vsega prebivalstva, da mora v svoji sredi pozdraviti svoje ministre in narodne poslance, in je poudaril globoko prepričanje, da bomo pod njihovim vodstvom srečno prebrodili sedanje težkoče in si ustvarili lepšo in srečnejšo bodočnost.

Narodni poslanec g. dr. Auer je pozdravil zborovalce v imenu svojih volilcev iz hrvatskega Posavja. V teku letošnjega leta je bil že na mnogih zborih v dravski banovini, zato ga velikanška udeležba na tem shodu ne preseneča več, saj se je prepričal, da so Slovenci po svoji veliki večini v jugoslovenskem taboru. Zborovalci so govorniku ves čas navdušeno pritrjevali.

Z enakim odobravanjem je množica sprejela tudi izvajanja narodnega poslance g. Bajića, ki je sporočil pozdrave Bosne. Narodna sloga je trn v peti vsem onim, ki ne žele, da bi se Jugoslavija okrepila na znotraj in na zunaj. Vsi vemo, da še ni vse tako v redu, kakor bi si želeli, a baš zato je potrebno, da združimo vsi svoje napore, da se organiziramo v močno vsedržavno organizacijo in tako z združenimi močmi popravimo in izboljšamo, kar je slabega.

V pesniško zasnovanem govoru je nato narodni poslanec g. Dobrovoljac dal duška svoji radosti nad tako veličastnim shodom ob severni meji, ki ga utrjuje v veri, da je sedanja narodna državna politika in pravi poti in da jo

številnih tujcev. Resolucija poudarja nadalje potrebo stanovanjske zaščite in izreka pohno zaupanje vladi in narodnemu predstavištvu.

Na predlog predsednika zbora g. dr. Lipolda so bile nato odposlane: vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravni brzojavki ministrskemu predsedniku dr. Milanu Srškiću in predsedniku JRKD Nikoli Uzunoviću. Med ponovnimi vzkliki navzočnima ministroma in članom narodnega predstavništva je župan g. dr. Lipold z zahvalo zborovalcem za sijajno udeležbo in s pozivom k podvojenemu delu zaključil krasno uspelo zborovanje.

Po shodu sta oba gg. ministra sprejela večje število odposlanstev, ki so jima izročila razne prošnje in želje.

Politični pregled

Seja narodne skupščine je sklicana za danes opoldne z naslednjim dnevnim redom: razprava o načrtu zakona o zobnih zdravnikih in zobnih tehnikih, mednarodna pogodba, sklenjena s Poljsko glede kulturnih odnošajev, izvolitev odbora za zakonski načrt o izpremembah zakona o gozdovih. V ponedeljek je notranji minister predložil narodni skupščini

zakon o občinah.

Že peti letos so morali nemški volilci pristopiti k volilnim žaram. Vršile so se že dvakrat predsedniške volitve, enkrat deželnozborske volitve in dvakrat državnozborske volitve. V nedeljo so bile

v Nemčiji druge letošnje državnozborske volitve,

katerih izid je naslednji: narodni socialisti 195 mandatov (prej 250); socialni demokrati 121 mandatov (133); komunisti 100 mandatov (89); centrum 69 mandatov (75); nemški nacionalci 51 mandatov (40); bavarska ljudska stranka 19 mandatov (22); nemška ljudska stranka 11 mandatov (7); krščanski socialci 5 mandatov (3); državna stranka 2 mandata (4); nemška kmečka zveza 3 mandata (2); gospodarska stranka 2 mandata (2); kmečka vinogradniška stranka 2 mandata (0); nemška hanoveranska stranka 1 mandat (0); turinška deželna zveza 1 mandat (0). Ostali glasovi so razdeljeni na manjše stranke, ki niso dobile nobenega mandata. Po odstotkih je razmerje

glasov naslednje: narodni socialisti 33-1 (prej 37-4); socialni demokrati 20-4 (prej 21-6); komunisti 16-9 (prej 14-5); centrum 11-9 (prej 12-5); nemški nacionalci 8-7 (prej 5-9); bavarska ljudska stranka 3-1 (prej 3-2). Iz tega je razvidno, da so precej mandatov izgubili zlasti narodni socialisti. Nazadovani so nadalje socialni demokrati, centrum, bavarska ljudska stranka in državna stranka. Napredovali pa so zlasti komunisti in nemški nacionalci, potem nemška ljudska stranka, krščanski socialci in druge manjše stranke. Stanje je zdaj tako, da je ogromna večina proti Papanovi vladi. Popen si prizadeva, da bi vendarle bila omogočena sestava desničarske vlade, ki naj bi jo sestavljali narodni socialisti, centrum in nemški nacionalci, kajti sicer grozi z zopetnim razpustom državnega zbora.

V torek so se vršile v Zedinjenih državah Severne Amerike

volitve državnega predsednika.

Nastopilo je sedem kandidatov, a glavni boj je

bil med Rooseveltom in dosedanjim predsednikom Hooverjem. Volilna udeležba je bila večja kakor pri zadnjih predsedniških volitvah l. 1928. Volijo predsednika tako zveni volilni možje, ki jih določijo posamezne stranke. Razen tega ima vsaka posamezna država v Zedinjenih državah toliko volilnih mož, kolikor šteje senatorjev in poslancev. Od vseh 531 volilnih mož je glasovalo

453 za Roosevelta, ki je tako izvoljen z ogromno večino,

medtem ko je dobil Hoover le 78 glasov. Roosevelt je znan nasprotnik zabrane uživanja alkoholnih pijač, od česar si obetajo,

da bo zdaj v Ameriki razveljavljena alkoholna prepoved

in da bosta dovoljena varjenje piva in prodaja lažjega vina. Vinorodne države gledajo najbrže zdaj z velikim upanjem v Ameriko. Novoizvoljeni predsednik Franklin Roosevelt ima 50 let in je nečak nekdanjega predsednika Roosevelta.

GOSPODARSTVO

Gospodarstvo naše vasi

Nedavno je izšla v Beogradu zanimiva knjiga pod naslovom «Naši socialni problemi». Pisec te knjige Spasoje Videković spada med najboljše socialne delavce v naši državi. Med drugim je iznesel pisec o gospodarstvu naše vasi zelo zanimive in žal tudi resnične podatke.

Ni težišče vprašanja v tem, pravi pisec, če se da obubožanje našega malega kmetkega gospodarstva ustaviti, še manj v tem, če ga je sploh treba ustaviti, tudi če bi ga mogli. Razvoj ljudstva gre pač vedno k boljšim in dovršenjšim oblikam družbe in dokler obstoje današnji gospodarski odnosi, ne smejo živeti ljudje v vzdihovanju in čemernosti ter čakati prekrizanih rok na boljše čase, ki morajo brezpogojno priti. Vsako drugačno pojmovanje je ali otročje ali pa se skriva za njim osebni pohlep. Vsi, ki se trudijo, da traja še naprej to težavno stanje našega kmeta, poizkušajo svoje osebne koristi prikriti z raznimi lepimi gesli, da ne govorimo o njihovem nazarju, da je pač kmet določen za trpina od Boga in usode.

Že sama statistika nam potrjuje stalno propadanje srednjih kmečkih slojev. Zadnje desetletje je propadlo nič manj kakor 32 % ali skoro ena tretjina kmečkih gospodarstev. Stare zadruge so povsem izmrle. Nekdaj duhovno in gospodarsko čvrsta vas se je v teku zgodovinskega razvika izpremenila v svojih gospodarskih odnosih, da so nastale tri vrste kmečkih gospodarstev: kmečki kapitalisti, mali posestniki in bajtarji reveži. Danes imamo v Jugoslaviji 1,830.000 duš na vasi, katere so brez vsake tudi najmanjše nepremičnine. (V naši banovini sami živi 90.000 družin na vasi, ki so navedle pri ljudskem štetju za glavni poklic kmetijstvo, nimajo pa niti pedi zemlje.) Malih kmetov, ki imajo komaj toliko zemlje, da se za silo prehranijo, imamo 54 %. To znači, da je le 12 do 15 % takih kmetov, ki imajo kaj vpliva na narodno gospodarstvo. Pred pol stoletjem je bilo razmerje baš obratno. Po uradni statistiki je v državi na vasi 492.500 družin, ki niso izkazale nikakšnega katastrskega donosa, ali z drugimi besedami povedano, nimajo niti pedi lastne zemlje.

Gustav Strniša:

Greh in pokora

Solnce je ugasnilo, privid izginil. Slikar je videl pred seboj naslikano strašno razmesarjeno in žalostno obličje križanega Jezusa.

Komaj se je zavlekel v kočo, kjer je obležal kakor mrtev.

Ko se je vzdramil v postelji, ga je žgala neznozna vročina. Opazivši stojalo s Kristusovo sliko, se je obrnil, kajti zbal se je svoje bolečine, spoznavši, da je ta Krist njegovo trpljenje, ki se je nakopičilo v njem v borbi za življenje.

Vročica se je stopnjevala.

S silo se je nekoliko dvignil. Zdajci ga je za težila grba, ga vlekla nazaj na hrbet. Sključil se je, se nagnil daleč naprej, da se je telo uravnovesilo.

«To ni mogoče! Grba ni svinčena! Vendar, kako me teži!» je šepnil, zdrknil iz postelje.

Z levico se je krčevito oprijel končnice, z desnico je hlastnil po vrču z vodo, stoječem na mizi ob koncu ležišča.

Dosegel je vrč, ga dvignil, približal ustom in nekolikokrat globoko požrl vodo.

Obšla ga je misel. Dvignil je vrč nad glavo, izlil vso vodo nase, mrmral:

«Voda, krsti me za novo prerojenje!»

Zazeblo ga je. Opotekel se je nazaj, se vlegel, pokrnil.

Zaspal je. Morda ga je baš ta voda rešila. Prebujen je pozabil, kaj je počel. Čutil se je okrepleanega, hotel je vstati.

Zabranila mu je Ančka, ga lahko potisnila nazaj, pokrila

Čez tri dni je spet ležal na svoji skašnati pečini.

Spet je bil skupaj z očetom. Pozabil je posledek, ki ju je ločil. Še vedno sta se pogovarjala. Začul je starčev glas:

«Poslovila sva se. Pa rajši počakam! Ne pojdem sam! Pojdeva skupaj!»

«Ne morem! Delo me čaka!»

«Poglej gore! Menil si, da so snežniki. Premikajo se. Najvišja se približuje. Oba hoče sprejeti. To je ladja vesolja!»

«Z zlatimi ploščami je okovana! Rad bi prodril vanjo! —

Prosojna očetova roka se je dotaknila gladke stene. Zazvenela je, se odprla.

«Kaj vidiš?» je vprašal oče.

«Mrak. Iz njega vstaja jasnina, vedno živeje žari.»

Slikar se je pijan dvignil, pričel kopiciti barve na platno, se z njimi ogradil, delal čudeže! Kmalu je zasijalo pod kistom sneženo gorovje v vsej krasoti, goloti, sijaju!

Hotel je podobo zgrabiti. Zapihal je močen veter. Kakor papirnat zmaj se je dvignila s stoljale, se pognala v zrak, izgorela v ognjenih oblakih.

«Ali si videl?» je vprašal oče.

«Da, da!»

«In zdaj pojdeš?»

«Pojdem! Brez nje ne morem živeti!»

Mirno se je dvignil, stopil na mehki žamet. Začutil je, da pada.

*

Planšarica Ančka je jokala, ko ni našla gospoda na kamniti prižnici. Šla je iskat ljudi, ki so ga izvlekli iz prepada. Njegova kri je pordečila skale, jih prepleskala z ognjeno barvo, ki jo je ljubil vse življenje.

Umor.

Martin je često zdvijal, rogovilil po hiši, razbil, kar je dobil pod roke.

Nenadno je popolnoma zbesnel.

Jeranka je hitela po sosede, tožila:

«Ubil bo Rotijo, tako strašno jo pretepa!»

Prvi je prihitel na pomoč Zebrajev Janez. Zaltetel se je v norca, da se je kar opotekel.

«Čemu jo biješ?» je zarjul fant.

Blaznik je občepel v kotu, si drgnil strnišče svoje neobrite brade, se posmehoval:

«Tepem jo, ker je lepa! Ali je že kdo tepel babo zato, ker je bila lepa? Bunkajo jih, ker so grde, zlobne! Jaz pa, ker je zala, dobra, potrpežljiva. Tega ne morem več strpeti! Jaz jo bijem, ona me gladi! E, spoznal sem jo! Tudi ona me tepe! S svojo dobroto me bije! To pa bolj boli kakor vsi moji udarci! Da, da, verujte mi, tepe me!»

«Bodi pameten!» so ga mirili sosede.

Ogromna vojska 90 % vaškega življa, ki nima prav ničesar ali samo toliko, da si ohrani golo življenje, predstavlja skoro 9 in pol milijona duš v naši državi. To je pravi in resnični naš narod. Ta ogromna večina naših vasi, to morje malih kmečkih posestev je država, je narod. Drugo ostalo je le za okrasek.

Tako piše Vidaković in takšna je žalostna resnica. Da bi se stanje izboljšalo, je naloga nas vseh.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:

1 ameriški dolar za 57 Din;

v devizah:

100 nemških mark za 1361 do 1372 Din;

100 italijanskih lir za 292 do 294 Din;

1 ameriški dolar za 57-30 do 57-58 Din;

100 francoskih frankov za 225-79 do 226-91 Din;

100 češkoslovaških kron za 169-79 do 170-65 Din;

1 holandski goldinar za 23-12 do 23-23 Din.

Vojna škoda se je prodajala po 190 do 193 dinarjev.

Sejmi

14. novembra: kadeče, Šmartno pri Litiji.

15. novembra: Vransko, Metlika, Grahovo, Poljčane.

16. novembra: Bogojina, Gornja Radgona.

17. novembra: Dolenja vas, Irča vas (Šmihel-stopiče).

19. novembra: Sv. Jurij ob južni železnici, Raka, Slovenjgradec, Podsreda.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na živinskem sejmu v Dolnji Lendavi so bile za kilogram žive teže naslednje cene: biki od 2 do 4-50 Din, teletce od 2 do 4 Din in krave od 0-75 do 2 Din. Dasi so cene nekoliko poskočile, še vendar niso v pravem razmerju s cenami industrijskih proizvodov. Po drugih sejmih so se cene še bolj dvignile. Tako so se v Zagorju ob Savi plačevali lepi voli po 5 Din za kilogram žive teže.

KROMPIR. Cena mu je na ljubljanskem trgu malo popustila. Prejšnji teden se je prodajal po 0-70 do 0-90 Din za kilogram.

SADJE. Jabolka so na ljubljanskem trgu po 2 do 5 Din za kilogram. Domači kostanj se prodaja po 2 Din liter. Grozdje iz Bele krajine se je prodajalo minuli teden v Ljubljani po 4 do 5 Din kilogram.

JAJCA. Cene so prav čvrste. V Ljubljani stane par jajc 2-25 do 2-50 Din, kos pa 1-25 do 1-50 Din.

Kratke vesti

== Povišanje vzporednih železniških pristojbin. Z veljavnostjo od 1. t. m. so naše državne železnice povišale skoro vse železniške vzporedne pristojbine. Med drugim je zvišana tehtarina, in sicer na skladišni tehtnici od 0-25 na 0-50 Din za 100 kg, na mostni tehtnici od 5 na 7 Din, na vagonski tehtnici od vagona od 7-50 na 30 Din (povišanje za 300 odstotkov), odnosno od 67-50 na 100 Din, ako zahteva pošiljatelj tehtanje polnega vagona šele po dostavi vagona za nakladanje ali razkladanje. Pristojbina za nakladanje, odnosno razkladanje znaša zdaj pri predmetih, ki so daljši od 7 m ali težji od 500 kg, 1-50 Din (doslej 1-25 Din), pri ostalih predmetih pa 0-70 Din (doslej 0-50 Din). Števnina za vsakih pričetih 10 kosov znaša 1 Din (doslej 0-50 Din). Ležarina se poviša v vseh postavkah za 100 odstotkov in znaša za blago v pokritih prostorih ali pod vedrim nebom pod pokrivači za prvih 7 dni 1 Din (doslej 0-50 Din) za vsak dan in vsakih 100 kg, za vsak nadaljnji dan pa 2 Din (doslej 1 Din). Za blago pod vedrim nebom so postavke za polovico manjše. Pristojbina za naprejanje in krmljenje konj in goveje živine se poviša pri pošiljkah s spremljevalci od 0-50 na 2 Din od glave (povišanje 300 odstotkov), pri drugih živalih od 3 na 10 Din pri vagonu, odnosno od 3-50 na 10 Din od vsakega nadstropja v vagonu. Pri pošiljkah brez spremljevalca je pristojbina dvojna. Povišane so tudi pristojbine za prekladanje iz normalnega na ozkotirni vagon ali obratno, tako med drugim za kosovno blago od 2 na 3 Din pri 100 kg; za brzovozno blago v vagonskih pošiljkah od 0-80 na 1 Din od 100 kg pri lesu; od 0-80 do 1-20 na 1-50 Din pri oglju, keramičnih izdelkih, starem železu, apnu in sadju; od 0-80 na 1 Din pri žitu, semenih, kmetijskih pridelkih in s'rovih kožah; od 0-50 na 0-70 Din pri ostalem blagu.

== Pridelek turščice v naši državi. Skupno je znašal letošnji obilni pridelek turščice v Jugoslaviji 45-2 milijona metrskih stotov na površini

2,607.110 ha. V naši banovini je znašal pridelek turščice na 40.730 ha 458.485 metrskih stotov. Največ je bilo pridelka v donavski banovini, in sicer okrog 20 milijonov metrskih stotov. Povprečni pridelek na 1 ha je znašal v državi 17-33 metrskega stota. Za izvoz pride od letošnjega pridelka v poštev 80.000 do 100.000 vagonov.

== Najnižja cena pšenici v zadnjih 70 letih. Na čičaški borzi je te dni cena pšenici za nekaj časa padla prvokrat na 40 centov za bušel, kar je najnižja cena v zadnjih 70 letih. Cena pšenici je danes v Ameriki že za polovico nižja kakor pred vojno, ko je v povprečju leta 1913. znašala 90 centov. Še v letu 1929. je bila najvišja cena v Chicagu 147 centov, v letu 1933. pa še 131 centov. Novi padec cene je pripisati poročilom o obilni letini v Avstraliji, kjer pričakujejo, da bo znašal letošnji pridelek 54-5 milijona metrskih stotov nasproti 49 milijonom metrskih stotov v lanskem letu in 42 milijonom v povprečju zadnjih petih let.

== Nove povišane cene za odkup starega srebrnega denarja. Narodna banka objavlja v «Službenih Novinah» nove povišane cene za odkup starega srebrnega denarja. Odslej kupuje Narodna banka stare srebrne dinarje ali avstrijske, odnosno ogrske krone po 3 Din (doslej po 2-50 dinarja), srebrne novce za 2 Din ali 2 kroni po 6 Din (doslej 5 Din), srebrne novce za 5 Din po 16 Din (doslej 13-40 Din) in novce za 5 kron po

«Saj sem! Zato jo bom še, baš zato! Boga moram izbiti iz nje, Boga dobrote! Ne maram svetnice, ki me muči s svojo plemenitostjo! Hudičevko hočem! Hudičevko, kajti tudi sam sem hudič! Hudobna mora postati, sicer jo ubijem!»

Jeranka se je med tem posvetovala z županom. Kmalu sta se domenila.

Komaj so sosedje Martina nekoliko pomirili, se je ustavil pred hišo voz. Izstopil je župan.

Tomaž se je odslej češče oglašil pri svoji materi. Dogovorila sta se, da se bo vrnil domov. Ona je bila pač prepričana, da Martin ne bo več okreval.

Slepec je vedno mislil na Minko. Tolažil se je:

«Janezov oče bo nasprotoval, zemljak je. Ona je samo dekla. Trpela bo! Ne želim ji! Toda, če se zgodi, če jo zavrnejo, se morda ne bo zagledala v drugega. Ostala mi bo prijateljica! Drugega ne morem, ne smem pričakovati!»

Stari Žebraj je pa poznal prisiljene zakone. Tudi njegova žena je bila menda devet vasi na okoli edina, ki je bila prišla iz lesene bajte na prostorno zemljakovino, kar pa ni bilo njenemu možu nikoli žal.

Ko je Janez očetu omenil, da hoče za ženo deklo Minko, mu je starec odvrnil:

«Zakon je loterija! Vzemi, katero hočeš! Sam boš moral živeti z njo! Dobro pa premisli, preden stopiš v te ojnice! Iz njih ne boš mogel do smrti! Če veš, kakšna je nevesta, da bo res za hišo, zate, za nas, da je dobrega srca, tedaj naj bo blagoslovljena!»

Sin mu je hvaležno stisnil roko. Določili so dan poroke.

Gospodinja Franca je debelo gledala, ko ji je dekla omenila, da pojde z ženinom vabit svate, da bosta prihodnjo nedeljo oklicana kar za trikrat.

Najtežje je govorila Minka o svoji sreči s Tomažem. Tako vdan in dober je bil, trpeč, potrpežljiv, vedno žalosten. Dobro je vedela, kako rad jo ima. Tudi ona je čutila zanj, a njena ljubav je bila nekaj prijateljskega, sestrškega.

Ko sta bila sama v hlevu, mu je z muko rekla:

«Kmalu se bova morala ločiti!» (Dalje.)

«Sumil sem.»

«Ne bodi jezen, ne žalosten!»

«Kako naj se jezim late? Vse se mi gnusi! Le ti in mati sta ostali v moji duši z lepimi spomini, ki jih imam namesto luči svojih oči. Svetijo mi tako jasno v mojem večnem mraku! Samo tedaj sem srečen, kadar se jim predajem.»

«Tako strašno žalosten si?»

«Kako naj bom vesel? Živeti moram! Vendar je življenje zaklenilo vse duri pred menoj! Ne smem ga poznati, ne okušati!»

«Tomaž! Prosim te, pridi na svatbo! Raztresel se boš! Dobro ti bo delo. Tudi gospodar bo tam, tvoj oče. Janezu je zadnjič potožil, kako hudo mu je zaradi tebe, ker je njegova žena taka s teboj. Le zaradi ljubelega miru trpi tudi sam.»

«Svatoval ne bom z vami! Čemu naj vam grem veselje? Pogrebci in svatje ne smejo sedeti skupaj!»

«Pa vem, da boš prišel! Janez te bo prisilil!»

«Minka; pustimo to, nevesta si! Rad bi ti dal poročno darilo, saj sem tvoj prijatelj že izza otroških let. Ničesar nimam! Vzemi moj skromni, meni najdražji dar, kletko s kosom! Obljubi, da jo vzameš! Spomin moraš imeti. Janez ne bo ljubosumen!»

«Bom jo vzela, bom! Visela bo v hiši na steni. Kadar se bo ptič oglašil, se bom spomnila svojega dragega prijatelja Tomaža, ki je tako dober, pošten, a nesrečen!»

Nekaj jo je pobezalo v grlu. Obrisala si je solzo.

Zdaj je hotel slepec kar takoj iz hiše, samo da bi ne čul več mehke Minkine-besede. Zelel se je pomiriti pri svoji materi.

Srečen ni bil nikoli. Še to mu ni bilo dano. Baš ko je premišljeval, kako bo doma prijetno, se je vrnil iz blaznice Martin, mu prekrižal namene.

«Pa naj bo, če mi je tako usojeno!» se je vdal fant. Ostal je pri Zalarju, delal, kar je mogel, prenašal zlobu gospodinje.

Franca je že dvakrat splavila. Z otroki ni imela sreče.

Naposled je pa vendarle porodila dečka. Otrok je bil bolehen.

Za slepca se je pričelo novo trpljenje. Noč in dan je moral zibati otroka, ki se je samo cemeril. Mačeha je Tomaža vedno psovala:

15-60 Din (doslej 13 Din). Stare avstrijske srebrne goldinarje (forinte) plača odslej po 8 Din za kos (doslej po 6-66 Din), srebrne tolarje Marije Terezije pa po 16.80 Din za kos (doslej 14 Din).

— **Sadna razstava v Žalcu.** Podružnica Kmetijske družbe v Žalcu priredi v nedeljo 13. t. m. v prostorih g. Rudolfa Janiča v Žalcu razstavo sadja in predavanje o sadjarstvu. Dnevni red: Ob 8. uri otvoritev sadne razstave in pregled razstavljenega blaga, potem predavanje kmetijskega strokovnjaka g. Kafola, tajnika Kmetijske družbe iz Ljubljane; ob 14. uri predavanje s skioptičnimi slikami agrikulturnega zavoda iz Zagreba v osnovni šoli. — Sadjarji, dostavite lepo sadje na razstavo najpozneje do petka 11. t. m. h. g. Rudolfa Janiču v Zalec!

DOPISI

MESTNI VRH PRI PTUJU. (S m r t n a k o s a.) Na vernih duš dan nam je ugrabila smrt po hudi boleznini dobrega mladeniča, 22letnega Prelažnika Rudolfa. Tri leta ga je mučila sušica, dokler ni udan v božjo voljo preminil. Trpljenje med boleznijo sta mu lajšala zlasti patra gg. Mirko in Konstantin, ki sta ga večkrat obiskala. Pri odprtem grobu se je od pokojnika poslovil pater g. Konstantin z ganljivim govorom. Tudi prijatelji pevci so se pokojnika spomnili z lepimi žalostinkami na večer pred pogrebom. Koliko spoštovanje in priljubljenost je užival Rudolf, je pokazal pogreb, ki so se ga udeležili pokojnikovi prijatelji celo iz Maribora, od Sv. Urbana, iz Podčetrka in od drugod. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

RAČNA. Na dan Vseh svetnikov so bili grobovi lepo okrašeni. Ker je bilo lepo vreme, je bilo popoldne polno ljudi na pokopališču. Pevci, in sicer moški zbor, so zapeli žalostinke «Vstajenje», «Vigred se povrne» in «Blagor mu, ki se spošije». — Postaja Čušperk se je 1. t. m. zopet odprla za tovorni in potniški promet. Ljudje, poslužujte se te ugodnosti! — Gasilno društvo bo zopet kmalu priredilo nekaj iger. Čisti dobiček se bo porabil za nabavo gasilnega orodja.

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

«Ubil mi ga boš! Skrivaj ga ščiplješ, zato ne miruje! Samo joka moj ubožček!»

Med tem vpitjem ga je pa vedno tudi tolkla in suvala. Mlatila je po njem, nič ni gledala, kam je priletelo.

Zadnji čas je postal Tomaž še bolj mrk. Žalost, ki jo je razodeval njegov obraz, se je skrila pod krinko brezčutja. V njegovem srcu se je nakupičilo toliko gorja, da je prekipevalo v njem.

Mislil je na Minko, ki se poroči. Kako srečna bo! On pa mora krvaveč rvati iz sebe njeno podobo. Domov bi rad, pa se je vrnil Martin. Obkrožala sta ga popolna samota in mrak.

Najhujša je bila pa ta samota, ker je bila brez miru. Kako si je želel pokoja, da bi se umiril, o vsem premislil, pa je vedno kričala gospodinja, ga napadala.

Največ je trpel na dan Minkine poroke. Sam je sedel v sobi, zibal otroka. Gospodar in gospodinja sta odšla k sosedu na ženitovanje.

Pred odhodom ga je Franca premlatila z burkljami. Imel je opraviti v hlevu. Ni se dovolj hitro vrnil. Otrok je cvilil, se drl.

Opravičil se je, da mu je vol nekaj nagajal. Takoj je zarobantila:

«Zdaj mi boš še ugovarjal, ti pankrt! Doslej si vsaj molčal!»

Udrihala je po njem.

Skrusen je občepel pri zibelki, zibal dete, mislil.

Na mah ga je presunilo. Vzdrhtel je, plašno je okrenil glavo, pristopil je k zibelki. Desnica

DOMAČE NOVOSTI

* **Kralj invalidom.** Na sportnem igrišču «Jugoslavije» v Beogradu se je v nedeljo dopoldne vršilo razvitje zastave Udruženja invalidov. Zastavo je poklonil našim invalidom Nj. Vel. kralj Aleksander. Svečanosti je s spremstvom osebno prisostvoval Nj. Vel. kralj. Ko je godba odigrala državno himno, je bila izvršena posvetitev zastave ter je Nj. Vel. kralj zabil v drog zastave prvi žebelj, nato pa je zastavo izročil predsedniku udruženja z lepim nagovorom, v katerem je izrekel prisrčno priznanje invalidom, ki so žrtvovali svoje zdravje za domovino. Zaključil je nagovor z besedami: «S požrtvovalnostjo, s katero se je ustvarila Jugoslavija in s katero jo je treba tudi braniti, boste vi živ primer in učitelj mlademu rodu; vaši tovariši po usodi, ki jih je neusmiljena zgodovina prikovala na tujčevo stran vse do zedinjenja, pa bodo najboljšo ustno izročilo in nauk, s kolikšnim trpljenjem so se morali rušiti okovi usode, dokler nismo prišli do tod, da nas nobene meje nič več ne razdvajajo in nas ne bodo več razdvajale. S temi željami podarjam vašemu društvu kot vrhovni poveljnik to zastavo in jo razvijam s prepričanjem, da boste pod njo vedno negovali jugoslovensko čast, viteštvo in edinstvo!» Govor Nj. Vel. kralja so sprejeli vsi prisotni z dolgotrajnimi viharnimi vzkliki: «Živel kralj, živel močna, zedinjena Jugoslavija!» Po končani lepi slovesnosti se je Nj. Vel. kralj vrnil na dvor med burnimi vzkliki invalidov in ostalega občinstva.

Zobozdravnik

dr. Jože Rant

v Škofji Loki od 14. novembra dalje
NE ORDINIRA.

(Nadaljnjo zopetno ordinacijo sporoči.)

* **«Skrivnost občinske sirote.»** Pod tem naslovom smo začeli z današnjo številko priobčevati novo izvirno povest, ki jo je spisal naš prijatelj Sotešča n. Izredno zanimiva in napeta dejanja so vzeta iz preteklosti domačega življenja. Pisana so tako živahno, da bodo bralci «Domovine» vsako nadaljevanje te povesti nestrpnost pričakovali.

je potipala otrokov obraz. Začuden se je zganil:

«Kakšen je ta otrok? Zmaličeno lice. In zaradi njega me ta pošast tako pretepa? Saj ona ni človek! Tudi njen otrok ni človek! Ne, to je hudiček! Majhen, zloben hudiček je! Zbada me s cvilenjem, piskajoč kliče mater, da potem baba udriha po meni. Njegove drobne, komaj vidne oči čutim, posmehujejo se mi! Da, da, hudiček je! Ne vem, čemu ta izkušnja. Zapeljiva je! Kaj mi morejo? Obesili me bodo! Naj me! Ona, gospodinja se kmalu vrne! Takoj ali nikoli!»

Vzel je iz žepa nož, otipal otrokov vrat, krepko zarezal.

Dete je zacvililo, ostalo nepremično.

Kri je brizgnila na slepčev roko. Ta občutek ga je zbeгал:

«Kam naj se obrišem, kam?»

Obstal je z nožem v roki. Potem se je spomnil, segel v žep po svoj umazan robec, obrisal roko, nož zaprl, odšel.

«Zdaj pa kar v vodo! Ne bom jih čakal. Sam se bom sodil!»

Uho je nehote ujelo glas harmonike, ki je igrala na svatbi. Predstavljal si jo je. Med svati pa nevesto Minko. Ljubezen je zakipela v njem. Pojavila se je misel na mater.

«Kaj sem vendar storil? Prenaglil sem se!»

Nič več ni mislil na samomor.

«K materi, samo k materi!» je zaječalo iz njega.

Zataval je proti Jeranovemu domu.

* **Državna podpora za mlekarstvo v Škofji Loki.** Na podlagi sklepa ministrskega sveta se podeli banski upravi dravske banovine podpora 100.000 Din za zgradbo kmetijske in mlekarke šole v Škofji Loki.

* **Banovinsko tajništvo JRKD** posluje od 10. novembra naprej v Dalmatinovi ulici št. 11, pritičje, desno, nasproti Delniške tiskarne. Uradne ure so od 9. do pol 13. in od 15. do 18. ure. Telefon 34-99. Sresko tajništvo JRKD za mesto Ljubljano posluje še nadalje v starih prostorih Kazine, II. nadstropje. Telefon 21-23.

* **Občni zbor ZKD.** Vabimo vsa včlanjena društva na občni zbor Zveze kulturnih društev, ki bo 27. t. m. ob 9. v predavalnici ZKD, Kazino, II. nadstropje.

* **Seja sreskega odbora JRKD za šmarski srez** bo 13. t. m. ob pol 11. v sokolski dvorani (gostilna Habjan) v Šmarju pri Jelšah. Poleg članov širšega odbora so vabljeni tudi drugi člani vseh krajevnih organizacij, katere določijo krajevne organizacije. Dnevni red bo poleg tekočih poslov predvsem poročilo poslanca gosp. Spindlerja o osnutku zakona za razbremenitev kmečkih dolgov. Ker je zadeva važna, se vse krajevne organizacije nujno vabijo, da odpošljejo svoje delegate k seji. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

* **Pomožna akcija v Ljubljani.** Zima se bliža. Delavci bodo zaradi pomanjkanja zaslužka pritiskali na socialnopolitični urad ljubljanskega mestnega načelstva s prošnjami za podporo. Med letom si niso mogli ničesar prihraniti, ker so bili zaslužki premajhni. V mestnem občinskem proračunu je za podpore brezposelnim revežem v tekočem letu določena precejšnja vsota, od katere sta bili izčrpani že pomladi dve tretjini. Mestna občina ni držala križem svojih rok, temveč je na več sejah socialnopolitičnega odseka s socialnopolitičnim uradom obravnavala možnosti novih virov za dohodke, s katerimi bi se mogli kriti izredni izdatki za podpore potrebnim. Pri razdelitvi podpore bodo prišli v poštev le v mesto Ljubljano pristojni potrebni in taki, ki že delj časa stanujejo v Ljubljani. V tuje občine pristojni in ne stalno v Ljubljani stanujoči brezposelni in potrebni pa bodo morali iskati podpore samo v svojih domovnih občinah, kjer se jim bo moglo spričo majhnega števila brezposelnih laže pomagati kakor v mestu Ljubljani, ki mora prekrbovati neprimerno veliko število lastnih brezposelnih.

«Sin moj, kakšen pa si?» se je prestrašila Rotija, ko ga je zagledala zbeganega, mrtvaško bledega, zmrušenih las.

«Mati, žal mi je! Prepozno! Maščeval sem se za vse, kar mi je storila ta ženska. Krivica me je preslepila, krivica, ki mi jo je delala ona! Umoril sem otroka!»

«Nesrečnik!» se je izvilo materi iz prsi. Več ni mogla govoriti. Sesedla se je na klop.

Na pragu so se pojavili ljudje, med njimi orožnik.

«Nepridiprav, zdaj pojdeš na vešala!» se je zadril mož postave, mu vklenil roke.

Slepec je vdano odvrnil:

«Kamor hočete, pojdem. Preveč sem storil! Prehudo je bilo moje gorje! Nisem umoril otroka! Bil sem le orožje krivice! Ona ga je umorila, krivica, ki jo je rodila v meni očetova žena!»

Skomizgnil je:

«Pa tako čuden je bil tisti otrok! Morda je bil sam hudiček. Da, bil je! Še zdaj čutim stud, ki mi je mrgolel po roki, ko sem otipal njegov hravi obraz! Hudiček, hudiček!»

Zamišljeno je pokimal, se pustil odgnati.

Blaznikova usoda.

Ko se je Martin vrnil iz blaznice, je postal navidezno drug človek. Bil je miren kakor nikoli prej, tih, molčeč. Komaj so vedeli, da je pri hiši.

Najrajši se je mudil ob vodi za hišo. Omislil si je čoln, se vozil po reki, lovil ribe.

(Dalje prihodnjic.)

* **Smrt uglednega duhovnika.** Na večer pred praznikom Vseh svetih se je po daljšem bolehanju preselil v večnost monsignor g. dr. Anton Jerovšek, ravnatelj mariborske Cirilove tiskarne, ustanovitelj in načelnik Spodnještajerske ljudske posojilnice, predsednik ravnateljstva Mestne hranilnice mariborske in marljiv gospodarski delavec. Doma je bil iz Spodnje Nove vasi pri Slovenski Bistrici, kjer se je rodil leta 1874. Že kot kaplan v Vojniku se je začel udeleževati v javnem delu. Truplo uglednega duhovnika so prepeljali iz Maribora v Slovensko Bistrico, kjer so ga pokopali. Pokojniku naj bo ohranjen lep spomin!

* **Pristojbine za zdravljenje v državnih in banovinskih bolnišnicah.** 1. septembra letos je sto, pil v veljavo nov pravilnik o bolnišničnih pristojbinah za zdravljenje v državnih in banovinskih bolnišnicah in ambulatorijih. Ta pravilnik je vseboval celo vrsto novih določb, ki so redne posele pri upravah bolnišnic silno zamotavale ter povzročale mnogo neprijetnosti vsem, ki so iskali zdravniške pomoči v bolnišnicah. Med drugimi določili je bil tudi predpis, da se mora vsak bolnik pred vstopom v bolnišnico pri njeni upravi izkazati s potrdilom davčne uprave o višini predpisanega mu davka. To potrdilo davčne uprave je bilo združeno z izdatkom za kolek v znesku 25 Din. Ban dravske banovine je za področje dravske banovine začasno preklical za banovinske bolnišnice določila novega pravilnika, zaradi česar stopa zopet v veljavo prejšnji način zaračunavanja bolnišničnih pristojbin v vseh banovinskih bolnišnicah v dravski banovini. Po tem načinu znašajo pristojbine za I. razred 130, za II. 100 in za III. razred 32.50 Din dnevno brez oizra na višino predpisanega davka. Plačila nezmožni morajo slej ko prej vlagati prošnje za znižanje, odnosno celoten odpis pristojbine za III. razred. Zadevne prošnje rešuje na podlagi priloženih uradnih listin o premoženjskem stanju prosilca zdravstveni oddelek banske uprave v Ljubljani.

* **Obupen položaj rudarjev na Senovem.** V rudniku na Senovem pri Rajhenburgu se praznuje že od 28. oktobra naprej in še ni upanja, da bi se začelo delati. Poleg 300 brezposelnih rudarjev je sedaj že 10 dni brez zaslužka še tistih 130, ki so šteti med zaposlenimi. Žene jokajo, družinski očetje pa hodijo okrog. Radi bi delali, da bi se pošteno preživljali, a nimajo dela! Ziveža ne dobijo nikjer. Še koruzne moke ne dobijo na upanje. Zupanstvo je brzojavno prosilo za

Schichtov RADION pere sam!

Mučno pranje
s peračo
in krtacenje perila
je postalo odveč.

pomoč g. bana in narodnega poslanca g. Ureka. Gosp. sreski načelnik je bil pismeno obveščen o bedi. Pomoč je nujno potrebna. Ne sme se dopustiti, da bi naši ljudje umirali od gladi!

* **Visoko odlikovanje dr. Frana Windischerja.** Nj. Vel. kralj je v priznanje zaslug na gospodarskem in prosvetnem polju odlikoval g. dr. Frana Windischerja, upokojenega generalnega tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in predsednika Narodne galerije v Ljubljani, z redom sv. Save II. stopnje.

* **Ugoden zaključek mariborskih jesenskih prirediteljev.** Po tridnevem trajanju so bile jesenske prireditve in razstave «Mariborskega tedna» v ponedeljek zvečer zaključene. Požrtvovalni prireditelji so z doseženimi uspehi lahko nad vse zadovoljni. Ogromno zanimanje je vladalo za vzorno razstavo sadja, vrtnarskih pridelkov in perutnine kakor tudi za vinsko pokušnjo v stranski sobi ob veliki dvorani. Razstave si je ogledalo okrog 10.000 gostov iz vse banovine, precej pa je bilo tudi šol iz Maribora in njegove prostrane okolice.

* **Cesta Velenje—Polzela** je dograjena in je bila s kolavdacijo 29. oktobra izročena prometu. Cesta je prav lepa in bo primerna tudi za avtomobilski promet.

* **Sokolski znak in obhajilo.** Pred sodnikom-poeincem deželnega sodišča v Ljubljani je bil obsojen zaradi prestopka po členu 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi župnik Val. Brtoncelj iz Zeleznikov na sedem dni zapore

in 100 Din denarne kazni, eventualno na nadaljnja dva dneva zapore, toda pogojno za dve leti. Predmet obsodbi je bil dogodek, ki se je dne 24. aprila letos primeril v župni cerkvi v Zeleznikih. K obhajilni mizi pred prvo mašo sta pristopila člana tamošnjega Sokola Miha in Valentin Šmid s sokolskima znakoma. Gospod župnik ju je sicer obhajal, toda jima nato pripomnil: «Drugič ne hodita s sokolskima znakoma k obhajilu, ker smatram to za izzivanje!» Obtožen župnik je priznal, da je izrekel te besede, toda ne v namenu, da bi hotel delati proti Sokolu nerazpoloženje. Obtoženčev branilec dr. Natlačen je zahteval oprostilno sodbo, češ, da je župnik vršil v cerkvi le svojo disciplinsko oblast in izvrševal samo odredbo svojega višjega cerkvenega oblastva. Obsojenec je prijavil priziv.

* **Promet s plemenskimi svinjami v celjskem srezu ustavljen.** Ker se je pojavila svinjska kuga v večjem obsegu, je ves promet s plemenskimi svinjami v celjskem srezu ustavljen.

* **Goban, ki tehtal en in pol kilograma.** Katarina Breznikova z Ostrožnega pri Celju je prinesla na celjski trg orjaškega užitnega gobana (jurčka), ki je tehtal točno poldrugil kilogram. Goban je seveda vzbujal splošno pozornost.

* **Boj podganam in mišim** je napovedala beograjska občinska uprava. Ta boj, ki je zelo potreben, pa je naletel med prebivalstvom na precejšen odpor iz edinega razloga, ker so v načrtu določena bojna sredstva predraga. Po vseh ulicah nabiti lepaki odrejaajo, da si morajo vsi hišni last-

Soteščan:

Skrivnost občinske sirote

(Povest.)

I.

Po nenavadno hudi zimi je nastopila topla vigrad. Vrhovci, naveličani dolgega počivanja, so hiteli na polje pripravljati zemljo za prvo setev. Prijazna vasica Vrhovci, kakor so jo imenovali po legi kraja, leži nekoliko više nad ravnino. Obrnjena je proti solncu, ki jo boža ves ljubi dan od jutra do večera. Tukaj skopni sneg poprej kakor v dolini. Čim potegne veter, izgine mokrota.

Košir se je prvi poslovil od toplega zapečka. Na polje se mu še ni mudilo. Tamkaj se zemlja še ni popolnoma osušila. Odpravil se je v Laze kopati celino. Tako je storil vselej, kadar je pričakoval družinski prirastek. Za vsakega novega člana njegove družine je obdelal novo njivo.

Razen Gladeža, vaškega skopuha in oderuha, je bil Košir med Vrhovci najboljši posestnik. Njegove misli so bile zbrane le pri delu, vedno je premišljal in preudarjal. Kar je začel, mu je uspelo. O njem je veljal pregovor: «Ako izpusti vrabca, ujame goloba.» Sreča mu je bila zvesta spremljevalka.

Razumni mož se ni nikdar ponašal s svojim delom. Vedel je, da ga osrečuje blagoslov njegovih pokojnih staršev. Vsako nedeljo je šel na

pokopališče, na grob svojih nepozabnih roditeljev. Tu se je z njima prav iskreno pogovarjal. Vprašal ju je za svet, preden je začel kako delo. Z njima se je posvetoval, kam naj posadi krompir ali vseje pšenico. Za kar se je odločil ob njunem grobu, to je tudi izvršil. In vselej jo je pogodil.

Tudi misel, naj koplje v Lazu celino, mu je prišla na pokopališču. «Pa krompir posadi», se je glasilo skrivnostno naročilo. «Taka zemlja je spočita ter boš obilo pridelal.»

Nabrusil je rovnico in sekuro. Treba je bilo sekati grmovje in rvati korenine. Tudi kamenje je moral odstraniti. Čim je zadel z orodjem ob kamen, je spoznal po glasu, ali se bo dal spraviti z mesta. Potem je zasadi železen drog ter ga izluščil iz zemlje. Ako ga ni mogel omajati, tedaj ga je odbil s težkim kladivom.

Kopanje celine, kakršna je bila v Koširjevem Lazu, je bilo silno naporno. Moža so skelele roke, ki so se mu pozimi pomladile. Na njegovi dlani so nastali krvavi žulji. Na čelu se mu je zbiral znoj v debelih kapljah. Kosti so mu v hrbtu kar škripale.

Peter, kakor je bilo ime Koširju, je bil dober poznavalec svoje okolice. Delal ni le z rokami, marveč tudi z razumom. Kadar je dvignil iz zemlje kamen, tedaj je izkušal tuči dognati, koliko let približno je ležal na tistem mestu. Prav tako je ugibal, ko je izkopal štor ali korenino.

Vdrtina, katero je zapazil nedaleč od sebe, mu je delala velike preglavice. Pozornost se mu

je večala od trenutka. «Zakaj se je tukaj vdrla zemlja?» si je belil sivo glavo. Naslonil se je na rovnico ter se zamislil.

Vdrtina je bila porasla z gsto drobno travo. Morda je stalo tukaj drevo, ki ga je pred leti podrl vihar, ali pa je bilo izpodkopano. Toda Košir se ni mogel domisliti, kaj bi naj se bilo to zgodilo. Najbrž pred mnogimi leti — takrat, ko je bil še otrok, zato se tega ni spominjal. Pozneje ni bilo na njegovem zemljišču nikake izpremembe. Tudi kamenja mu ni nihče premaknil, da bi ne bil opazil.

Njegov pokojni oče ni bil tako natančen. Lahko mu je kdo kaj prestavil ali odnesel. Mož se ni brigal za take malenkosti. Kadar je kaj pogrešil in slutil, da mu je nekdo izmaknil, tedaj je navadno rekel: «Potreben je bil.» Peter je bil nekoliko drugačen. Njegovo bistro oko je zapazilo vse.

Pozornost, katero mu je vzbudila domišljija, se je kmalu ohladila. Od vdrtine je bil oddaljen le še nekaj korakov. Pomiril se je z mislijo, da usedena zemlja tukaj nič posebnega ne pomeni. Morda je nekdo izkopal kamen, ali pa so se igrali otroci. V Koširjevem Lazu je bil nekdanj pašnik, kjer so se shajali bosonogi samosrajčniki, ki so pasli živino.

Misli so se mu križale in menjavale. Hotel jih je razpediti. Visoko je dvigal rovnico in mahal po koreninah. Metal jih je na kupe, kamor je zlagal tudi posekano grmovje. Mora se posušiti, da bo rajši gorelo.

niki nabaviti strup za uničevanje podgan in miši na vsakih 100 kvadratnih metrov površine po 1 kg, poleg tega pa še po pol kilograma za vsako nadstropje. Beograščani so takoj izračunali, da bi izdali za strup precej več, kakor pa izdajajo doslej za premog. Ves strup bi namreč prišel na 7.240.000 Din, dočim se izda za premog na leto samo 4.750.000 Din.

* **Negovanje lepote** na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je zares dobra, če se zato uporabljajo pripomočki, ki jim z medicinske strani ni ugovarjati, kakor sta: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za vnaprej poslanih 40 Din dobite 2 lončka brez nadaljnjih stroškov pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360 (savska banovina).

* **Smrt po prevozu v bolnišnico.** Te dni zjutraj so našli na Sv. Petra cesti v Ljubljani nekoga moškega. Sprva se ni nihče zmenil zanj, ker so mislili, da je vnižen. Ker se pa mož le ni ganil, so pozvali na pomoč reševalno postajo. Reševalni avto je nezavestnega moškega prepeljal v bolnišnico, kjer je neznanec kmalu po prevozu umrl. Bil je to 60letni Jurij Mrak, upokojeni dacar iz Male Kostrevnice pri Litiji. Mož je bil že dolgo časa jetičen in je umrl za to boleznijo.

«Franc Jožefova» grenčica urejuje redno odvajanje, prodira z lahkoto črevesje in je priporočljiva za duševne delavce, živčno oslabele in ženske.

* **Mišje gnezdo iz raztrganih baknovcev.** Kmečka zakonska dvojica v kamniški okolici se nikakor ni strinjala v denarnih vprašanjih. Mož je bil drugačnega mnenja kakor njegova boljša polovica. Poudarjal je, da mora denar ven v promet, da neprestano kroži med ljudmi. Zena pa je hotela pred možem skriti nekaj denarja, ki naj bi bil nekaka železna zaloga za skrajno silo. V hiši pa ni mogla najti za shrambo denarja tako skritega kotička, da ga gospodar ne bi izvohal, zato se je zatekla h kozolcu. V slami je napravila pripravno skrivališče, kamor je položila šop bankovcev, ki so predstavljali vrednost skoro celega tisočaka. Ko je čez nekaj dni spet obiskala svoj skriti zaklad, je s strahom ugotovila, da od bankovcev ni ostalo drugo kakor drobni koščki barvanega papirja, iz katerega so si miške napravile mehko gnezdece.

Mož je dokopal do vdrtine. Tukaj je bila zemlja mehkejša, kakor da je bila prekopana. Rovnica se mu je zarila globoko v rahlo prst, da jo je mogel komaj izdreti. Presenetilo ga je tudi, ker je pod ostrino orodja nekaj zaškrtalo. Zadeti je moral ob kamen ali ob staro železo. Tako si je mislil v prvem trenutku.

Obrnil je debelo rušo, pod katero se je premaknilo nekaj okroglega. Domišljjal si je, da je izkopal leseno kroglo ali kepo gline. Natančno ni mogel vedeti, ker se je predmeta okrog in okrog držala rjava ilovica. Preden je neznanoreč očistil z ostrim klinom, je trajalo nekaj časa. Nenadno se mu je zgubačnilo čelo; stresla se mu je roka, zakaj pred njim je ležala človeška lobanja. Mož se je naslonil na rovnicu in motril skrivnostno najdbo.

V prvem trenutku si ni mogel ničesar pojasniti. Kako naj odgovori na vsa vprašanja, ki so nastala v razburjeni domišljiji? Misel se je vrstila za mislijo, a ni vedel, pri kateri naj bi se pomudil. Vsekakor je bilo treba razmišljati o skrivnostnem umoru, katerega žrtev naj bi bila tukaj pokopana. Po naključju je našel grob, za katerega ni vedela živa duša. A kje je morilec? To vprašanje mu je stopilo v ospredje.

Peter ni bil zadovoljen s površnim domnevanjem. Seči je hotel do dna in vse natanko presoditi. Najprej se je ozrl okrog sebe in pozorno premeril bližnjo okolico. Videl je, da čez njegov Laz ni bilo nikdar nobenega prehoda. Najbližja pot je oddaljena od tega kraja dobre četiri ure.

* **Nočni požar v Ihanu.** Nedavno ponoči se je v Ihanu vnel kozolec posestnika in gostilničarja Peregrina. Ogenj je bil, kakor kaže, podtaknjen. Požar bi bil kmalu zahteval človeško žrtev, kajti na kozolcu je spal domači hlapec, ki ga je hrup prav zadnji trenutek zbudil, da se je še mogel rešiti iz gorečega kozoleca.

Opozorilo naročnikom.

Odkar smo s priložitvijo novih položnic spomnili naročnike, da je za poravnavo naročnine skrajni čas, prihajajo dan za dnem vplačila, toda opazili smo tudi, da zaostajajo baš oni naročniki, ki bi pri dobri volji malenkostno naročnino prav lahko plačali, dočim jo vestnejši, pa tudi revnejši od njih brez odloga že plačujejo. Uprava lista, ki mora gledati na to, da se stroški za izdajo lista z naročnino krijejo, bo prisiljena zamudnikom poslati poštnega sla v hišo, ki bo z računom in poštnim nalogom pobral za nas naročnino. Ta način izterjavanja pa je precej drag in naročnik bo moral plačati naročnino in stroške. Da ne bo do tega prišlo, kličemo vsem prizadetim še enkrat:

Plačajte naročnino!

* **Pogrešan starček.** V četrtek 27. oktobra zjutraj je odšel zdoma upokojen rudar Ivan Pevec iz Lok. Odpravil se je v gozd, da bi nabiral gobe. Ostal je v gozdu ves dan do mraka. Ker se je prehitro stemnilo, je siromak zgrešil pot in taval vso noč po gozdu. V petek zjutraj se je zgasil pri posestniku Kmetiču v Zabukovju in prosil, naj ga puste v hlev, da se malo ogreje, ker je bil ves moker in premražen. Tam je ostal do 9. ure, potem pa je odšel in pustil tam nahrbtnik z gobami. Pevec je 70 let star, srednje postave in ima plavo zaraslo brado. Kdor bi kaj vedel o njem, naj to javi Jožefu Pevcu, rudarju, Loke, ali pa orožnikom.

Umor se ni izvršil podnevu, ker so hiše preblizu pota.

Potem si je ogledal lobanjo. Pazno je prešteval bele kosti in meril udrtine, kjer so bile nekaj oči in usta. Prav nič se ni poznalo, ali je to ostanek moške ali ženske osebe. Iz vsega tega je sklepal, da se je moral umor izvršiti pred mnogimi leti. O njem pa domača zgodovina ničesar ne omeni. O takih dogodkih stari ljudje tako radi pripovedujejo, o kakem tajnem umoru pa še ni slišal govoriti.

Košir se je ponovno zamislil. Mnenje, ki se vrine človeku v naglici, ni povsem pravilno ter ga je treba še popraviti in izpopolniti. Potrdil si je, da so skrivnostni umori mogoči ponoči in pri belem dnevu. Roparski napadi niso tako redki primeri. Tudi o tem je že slišal, da je ta ali oni brez sledu izginil. Tukaj pa se ne spominja podobne govorice.

Položil je lobanjo na bližnjo skalo ter jo pokrnil z žepnim robcem. Nato je pričel kopati, da bi našel še druge telesne ostanke. Kopal je na široko in na globoko. Pazno je brskal po prsti in obrnil slednjo rušo. Pa ni mogel ničesar najti.

Zopet se je ubijal in si belil glavo. Ako je bilo tukaj pokopano truplo, tedaj tudi kosti niso strohnele. Načel bi vendar kak ostanek obleke. Vse je kazalo na to, da je bila lobanja od nekod prinešena. To je bila velika uganka.

Vedel je za shrambo mrtvaških kosti na domačem pokopališču. Tudi to mu je bilo znano, da

* **Vse, ki iščejo dela,** opozarjamo na današnji oglas Domače pletarske industrije Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica 2.

* **Nevarnost hoje po železniškem tiru.** V ponedeljek zjutraj ob 7. se je pripeljala v Kranj z gorenjskim vlakom iz Zirovnice 16letna Hilda Gatejeva, ki se je učila pri šivilji Konjedičevi na Kalvariji pod Šmarjetno goro. Vsak dan se je zjutraj vozila zdoma in se zvečer z vlakom zopet vračala. Ko pa v ponedeljek šivilje ni bilo doma, se je s prvim prihodnjim vlakom zopet vrnila domov. Odšla je proti postaji po pešpoti, ki drži s Kalvarije po bregu naravnost na postajo in ki je od železniške uprave strogo prepovedana. Pot namreč drži preko vseh tirov, kjer navadno premikajo vlake, tako da je hoja tod skrajno nevarna. Ker pa je vlak bil že na postaji in se je dekletu očividno balo, da bi ga ne zamudilo, je seveda šlo kar po tej najkrajši poti na kolodvor. Prav ta čas pa se je na tem kraju premikala lokomotiva, ki so jo malo prej odklopili od ljubljanskega brzega vlaka. Dekle je bilo baš za vagonom, ko se je privozila lokomotiva, tako da je ni moglo opaziti. Ko pa je stopila izza vagona na drugi tir, jo je lokomotiva že zagrabila in vrgla v stran. Padla je tako nesrečno, da je prišla z desno nogo pod kolesa lokomotive, ki so ji odrezala nogo nad členkom. Odrezano stopalo se je držalo samo še za ozek pas kože. Uradni zdravnik g. dr. Fajdiga je ponesrečenki nudil prvo pomoč ter odredil takojšnji prevoz v ljubljansko bolnišnico, kjer so ji morali nogo odrezati.

* **Berač se je smrtno ponesrečil.** Te dni so videli pastirji pod kozolcem gospe Juvančičeve v Vidmu ob Savi ležati berača. Ker so mislili, da je spal, so ga pustili v miru. Ko so ga drugo jutro zopet našli na istem mestu, so ga šli buditi. Tedaj so šele videli, da je mrtev. Ležal je v mlaki krvi. Spoznali so v njem znanega Franca Krošlja iz Kapel pri Brežicah, ki je zadnja leta prosjačil v okolici. Najbrž je ponoči hotel iti spat na kozolec, pa mu je spodrsnilo in se je pri tem ubil.

* **Huda nesreča štiriletne fantke.** Posesniški sinček Feliks Zavec iz Dražencev pri Ptujcu se je sukal okoli zakurjenega štedilnika, na katerem je bil postavljen lonec z vrelo vodo. Naenkrat je potegnil k sebi lonec in vrelo voda se je zlila nanj. Nesrečnega fantka, ki ima opekline po vsem telesu, so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

* **Zagonetna smrt tibotapca.** Poleti so razni listi poročali, da se je posrečilo orožnikom pri Sv. Ani nad Tržičem po dolgotrajnem zasledova-

fantje marsikaj napravijo, da pokažejo pogum. Tisti, ki je najbolj pogumen, se odloči, da pojde po mrtvaško glavo. S tem dokaže, da ne veruje v strahove. Marsikomu pa zleze srce v hlače ter se zboji med potjo in pobegne. Morda je prav tukaj vrgel od sebe lobanjo, katero je na pokopališču v naglici zagrabil. A zakaj jo je zakopal, tega si ni mogel razložiti.

Možu se ni ljubilo več kopati. Srce ga je vlekle nekam, kjer bi izvedel, kako je prišla lobanja v njegovo zemljo. Ali jo je skrnil morilec, da bi zbrisal sled za zločinom? Kje naj išče človeka, ki bi mu to povedal? *

Sklenil je, da bo pustil lobanjo na skali, kamor jo je bil položil. Ako bi jo nesel domov, bi preplašil ne le svojo družino, marveč vse Vrhovje. Kdo ve, kakšne sitnosti bi naposled nastale radi tega. Pred leti so se zagovarjali fantje pred sodiščem, ker so vzeli ponoči za stavo križ s pokopališča.

Ta sklep je napravil Košir v naglici, zato se ni mogel ločiti od lobanje. Spomnil se je pripovedke o mladeniču, ki je šel z vasovanja. Na poti je našel mrtvaško kost, kakor pravi pesem:

«Srečala ga je mrtvaška kost
in govorila božja modrost:
„Poberi me, ti žal ne bo,
me nesí na zemljo žegnano.“

(Dalje pripoveduje.)

Pristopajte k Vednikovi družbi!

Hubertus terpentinovo milo hvalijo

ker je poceni . . . zaradi

pene in odlične kakovosti . . . Glavno je ceno in izborna kakovost

nju prijeli štiri tihotapee, ki so osumljeni, da so pred štirimi leti oropali in strmoglavili v prepad 20letnega hlapca Janeza Tomažiča. Proti tem osumljencem uvedena kazenska preiskava pa je dognala, da je bil sum proti njim docela neupravičen in neutemeljen. Zaradi tega je bilo kazensko postopanje proti navedenim osebam ustavljeno. Janez Tomažič se je bil sam ponesrečil.

* **Huda nezgoda železničarja v Šmartnem ob Paki.** V ponedeljek se je dogodila pri večernem vlaku, ki je prišel iz Celja na postajo Šmartno ob Paki, nesreča, katere žrtev je postal 55letni kretnik Matevž Jeromec. Na odslej nepojasnjen način je padel Jeromec pod vlak. Kolesa lokomotive so mu odrezala levo nogo pod kolonom in mu na desnem stopalu zmečkala prste. Jeromu, ki je oče dveh nedoraslih otrok in je prebil v železniški službi že 32 let, je nudil prvo zdravniško pomoč g. dr. Medić iz Šoštanja, nato pa je bil ponesrečenec prepeljan z avtom v celjsko bolnišnico.

* **S strihninom se je zastrupila.** V ljubljansko bolnišnico so prepeljali 26letno šiviljo Ido Pucovo, ki se je zastrupila s strihninom. Mladenka je stanovala v Šiški. Našli so jo domači na divanu, zvičajajo se v silnih krčih. Govoriti ni mogla več. Reševalni avto jo je hitro prepeljal v bolnišnico, kjer so ji izprali želodec, a je bilo že prepozno. Ida je zaužila preveč strupa in je v strašnih mukah umrla. Vzrok obupnega dejanja ni znan. Pokojnica je bila mirna mladenka, doma z Brezovice pri Ljubljani.

* **Strop je pobil starko.** V vasi Hruškarjah, občina Št. Vid, je živel Alojzij S. s svojo ženo pri svoji tašči Pavlinovi. Nedavno zjutraj je šla tašča v kuhinjo, da skuha zajtrk, zet pa je odšel na podstrežje. Kmalu nato se je obok nad kuhinjo vdrl in padel na nesrečno žensko. Obenem z obokom pa je padel v kuhinjo tudi debel ploč prav na taščo in ji prizadejal zelo hude rane, za katerimi je potem umrla. Na kraj nesreče je odšla sodna komisija in ugotovila dejanski stan. Ker je nastal sum, da je morda kriv nesreče Alojzij S., so tega aretirali. Osumljenec pa odločno vztraja pri svoji trditvi, da je pri nesreči popolnoma nedolžen.

* **Zrtev nesreče.** V zabukovškem rudniku je kolo nekega stroja zadelo 32letnega rudarja Franca Hlepa iz Megojuice v glavo in ga hudo poškodovalo. Poškodovanec je moral v celjsko bolnišnico.

* **Strašna nesreča z avtom.** V nedeljo dopoldne se je pripetila v bližini Sv. Urbana pri Ptujju velika avtomobilska nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Nekaj po 10. uri je vozil s svojim tovornim avtomobilom avtomobilski podjetnik Vinko Simončič iz Vintarovcev proti Ptujju. Na avtu so bili poleg lastnika, ki je sam šofiral, še posestniški sin France Lerhbaumer od Sv. Urbana, 48letni posestnik Martin Sužnik z Vintarovskega vrha in še neka oseba. Ko je avto brzel po ravni cesti, je v bližini Janežovcev neopazno

odletela z njegovega sprednjega kolesa guma in že se je voz prevrnil v desni občestni jarek. Pod seboj je pokopal Franceta Lerhbaumerja, katerega je stisnil in mu razbil lobanjo, da je na mestu izdihnil. Ostale potnike je sunek vrgel iz avtomobila. Pri tem je Martin Sužnik priletel z vso silo z glavo na tla, da mu je počila lobanja in da je obležal nezavesten. Lastnik avtomobila in neznanec sta dobila le neznatne poškodbe. V kritičnem trenutku se je pripeljal avtomobilu nasproti trgovski pomočnik France Novak, uslužben v Ptujju, s svojim kolesom. Baš je opazil, kako se je avto prevrnil v jarek. Pohitel je na kraj nesreče, da vidi, kaj se je zgodilo. Takoj nato pa je odbrzel k Simončičevemu bratu Francu po pomoč. France Simončič je prišel na kraj nesreče s tovornim avtomobilom, naložil hudo ra-

320

njenega Sužnika in ga naglo prepeljal v ptujsko bolnišnico. Tu so zdravniki Sužnika takoj pregledali in ga obvezali. Vendar je njegovo stanje skrajno nevarno. Mrtvega Lerhbaumerja so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Urbanu.

* **Poznejše očitke si prihranite, ako navadite svoje otroke ob pravem času na vsakdanjo nego zob in ust z Odolom!** Desinficirajoči učinek te ustne vode, ki jo priporočajo zdravniki-strokovnjaki, obvaruje otroške zobe pred gnitjem in posledicami gnitja, napravi duh ust prijeten in čist. Odol je vir zdravja in veselja v otrokovem življenju! V vsaki kapljici ji sila!

* **Požar v Šmartnem.** Prejšnji četrtek proti jutru je gorelo v tovarni pohištva Franca Izgorška. Požar je nastal od peči v delavnici. Najprej so se vnele v bližini stoječe deske, od teh pa strop. Gasilci so požar hitro pogasili in tako preprečili, da ni pogorela delavnica.

* **Nesreča nikoli ne počiva.** V Ločni se je neki domačin vračal s polja s težko naloženim vozom. Moral je skozi globoko zaseko, kjer je na ozkem kolovozu nepričakovano srečal 60letno užitkarico Mico Gornikovo. Voza ustaviti ni bilo mogoče, komaj je imela starka čas, da je stopila v stran na strmo pobočje, pa ji je že tisti trenutek tudi zdrsnilo pod nogami in zakotalila se je pod voz. Nezavestno so potegnili izpod njega. Zlomljeni ima obe nogi, desno celo večkrat, enako desnico in po hrbtu je pobita. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Pri bolečinah v glavi, omotici, šumenju v ušesih, porušenem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti sezite takoj po staropreizkušeni «Franc Jožefovi» grenčici! Poročila višjih zdravnikov v zdraviliščih za želodčne in črevesne bolezni poudarjajo, da je «Franc Jožefova» voda izborna učinkujoče naravno odvajalno sredstvo. «Franc Jožefova» voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Ponarejeni kovanci.** Predzadnji ponedeljek dopoldne je stal neki železniški uradnik v trgovini Franca Mastnaka v Št. Juriju ob južni železnici in je čitajoč časopis opazoval kupovalce. Nankrat je opazil, da se med naštetimi kovanci eden ne blišči tako, kakor bi se moral. Opozoril je na to gospodinjo in res se je izkazalo, da je dvajsetak ponarejen. Medtem se je že izvedelo, da je v trgovini Pepce Urbajsove poizkušal nekdo zamenjati dvajsetak, pa so opazili, da je denar ponarejen, zaradi česar je možak plačal s papirjem in dejal, da je ponarejenca dobil najbrže v neki celjski veletrovini. Kar naglo se je nato odpeljal s kolesom. Pri Mastnaku najdeni kovanc pa je dobila gostilničarka v isti hiši od nekega vajenca, ki si je prejšnji večer od nje iz-

posodil manjšo vsoto. Vajenec pa je zopet trdil, da je dobil dva desetinarska novca za kvas od neke druge firme. Obenem je povedal, da ima tudi neka gospa enega ponarejenca, o katerem ne ve, kje in kdaj ga je dobila. Orožništvo pridno vrši izsledovanje.

* **Brata je ustrelil v prsi.** V Loki pri Zusmu se je 42letni organist in posestnik Josip Žekar sprl z bratom zaradi posestva. V prepiru je izvlekel brat star vojaški samokres in ustrelil Josipa v desno stran prsi. Žekarja so prepeljali v celjsko bolnišnico.

* **Huda kazen zaradi cikastega vina.** Na okrajnem sodišču v Ljubljani se je tedni vršila razprava zaradi cikastega vina. Pred kazenskim sodnikom se je zagovarjal vinski trgovec Ivan Lasan iz Ljubljane zaradi prekrška vinskega zakona. Kletarski nadzornik je na podlagi ovadbe nadzornega organa ljubljanskega mestnega dohodarstvenega urada in preiskave vzorcev in v smislu sklepa strokovnega odbora za oceno vin v Mari-

boru prijavil Ivana Lasana, češ, da je spravil v promet pokvarjeno cikasto črno, odnosno rdeče dalmatinsko vino. Ena pošiljka takega vina je bila poslana v Prago, dve pa v Gradec. Obtoženec se je zagovarjal, da vino ni bilo pokvarjeno, nego je le imelo neko kislino, kakršno da sploh imajo vsa dalmatinska vina. Sodnik je razglasil naslednjo sodbo: «Ivan Lasan je kriv, da je spravil v promet pokvarjeno cikasto vino ter se obsodi na 10 dni zapore in 3000 Din denarne kazni.» Sodnišče je pri odmeri kazni upoštevalo to, da je naš domači vinski trg v hudem položaju. Obtoženec je s tem, da je izvozil pokvarjeno vino, zelo škodoval naši zunanji vinski trgovini in s tem storil splošnosti nad vse škodljivo dejanje, zato smatra sodišče za umestno, da je treba tako dejanje strogo kaznovati. Obtoženec, ki se je sam zagovarjal, se nato ni izjavil, ali je zadovoljen s sodbo, marveč je molče zapustil dvorano. Obrnil se je takoj do svojega odvetnika, ki bo prijavil revizijo in priziv.

* **V cerkev so hoteli vlomiti.** Neznani tatovi so hoteli vlomiti v noči na prejšnji četrtek v škofješko kapucinsko cerkev. Predrznna namera pa vlomilcem ni uspela. Kolikor se da presoditi, so se opremili vlomilci z železnimi drogovji, ki so z njimi hoteli vlomiti v cerkev najprej pri glavnih vratih in potem še pri stranskih, a jim je obkraj izpodletelo. Vrata, ki so nalomljena in se poznajo na njih udarci trdih predmetov, bi se bila rokomavhom najbrže vdala, a so to branili leseni zapahi, pomaknjeni na notranji strani od ene stene do druge v vsej širini vrat. Mogoče je tudi, da bi bili vlomilci svoj posel do konca opravili, da jih ni kaj preplašilo.

* **Smrt na povratku iz vinotoča.** Pred malim senatom okrožnega sodišča v Mariboru se je vršila razprava proti Antonu Fideršku in Jožefu Kozelu iz Gruškovja. Dne 9. novembra sta oba obtoženca pila v skupini fantov, med katerimi sta bila tudi Jožef Pernek in Matvž Hriberšek, v Gruškovju v nekem vinotoču. Med Fiderškom in Pernekom je prišlo do spora, ker je Fideršek pri mizi izvlekel nož ter ga zasadil v mizo. Že takrat je pretiia nevarnost, da si skočita v lase, toda tovariši so ju pomirili. Pri odhodu iz vinotoča sta obtoženca pričakala Perneka in Hriberška, ki sta odšla nekaj pozneje iz vinotoča. Navalila sta najprej na Hriberška ter ga pobila do nezavesti. Pernek je izkušal pobegniti, pa se je spotaknil, kar je bilo usodno. Napadalca sta ga dohitela in ga pretepala. Pernek je dobil zaradi udarcev hude notranje poškodbe in je izgubil zavest. Obležal je na obrazu in ker je zaradi pretresa mož-

ganov pričel v nezavesti bljuvati, ni mogel z obrazom na zemlji dihati in se je tako zadušil. Oba obtoženca sta le delno priznala dejanje. Fideršek je bil obsojen na pet let in dva meseca robije in trajno izgubo častnih pravic, Kozel pa štiri leta ni en mesec robije. Oba imata razen tega plačevati še po 400 dinarjev mesečno za štiri nedorasle otroke.

* **Kar je iskal, to je našel** 25letni posestnikov sin France Golob iz Frama. V neki gostilni na Reki pri Mariboru je začel razgrajati in pretiti navzočnim gostom, zlasti gostilničarju, da ga bo ubil. Ko so podivjanega fanta hoteli spraviti iz gostilne, je divje planil na gostilničarja, ki je v silobranu poiskal puško in ga obstrelil. Razgrajača so morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

* **32 sunkov z nožem.** V ljubljansko bolnišnico so prepeljali Franca Slatnerja, delavca sreskega cestnega odbora v Kamniku, stanujočega v Godiču, ki je bil razmesarjen po vsem telesu in tudi po glavi. Slatnar se je vračal dan poprej iz gostilne domov, na cesti pa ga je napadel France Zemljan iz Kregarjev in ga začel obdelavati z nožem. Zadal mu je 32 sunkov. Vzrok napada ni znan. Bajе gre za staro sovraštvo.

* **Trije bratje roparji.** Te dni so orožniki iz Kočevja prepeljali v zapore novomeškega okrožnega sodišča tri člane nevarne roparske družbe, in sicer brate Borisa, Stanka in Pavla Bolca, doma iz Dolenje vasi pri Ribnici, ki imajo na vesti več zločinov. Tako so izvršili v noči na 12. septembra v vasi Kotu roparski napad na Ano Mrvarjevo in ji odnesli nekaj denarja, pri odhodu so jo pa še pretepli s palicami. V noči na 29. oktobra so vlomili v Kočevski Reki pri Josipu Činklu in mu odnesli nekaj slanine, klobas in drugih živil ter mnogo pijače.

* **Umor na večer Vseh svetih.** Zvečer na praznik vseh svetnikov je pri fantovskem prepiru v Pišecah zabodel eden Plevnikovih fantov Franca Travnikarja tako, da je ta med prevozom v bolnišnico umrl. Sirovi ubijalec zasluži temeljito kazen.

* **Požigalec pod ključem.** Nedavno je pri posestniku Teržanu v Bistrici pri Pilštanju nastal ogenj v gospodarskem poslopju. Oko postave je osumilo požiga domačega hlapca Černič in ga aretiralo. Černič se je že nekaj let potikal po zagorski fari in pogosto menjal gospodarje. Pred nekako dvema letoma je služil prav pri tem gospodarju in se je pred tremi tedni spet pojavil pri njem s prošnjo, da bi ga vzel v službo. Gospodar ga je res vzel za hlapca in ga zalagal ves čas tudi s cigareti, katere mu je pa dan pred požigom odpovedal. To je nepridiprava tako ujezilo, da je ponoči gospodarju zažgal gospodarsko poslopje. Požig je priznal.

* **Zasledovan slepar.** Varnostna oblastva zasledujejo 33letnega Ivana Gračnerja, bivšega bančnega uradnika, doma iz šmarnskega sreza. Gračnerja je prijavilo vodstvo Centralnih vinarn iz Ljubljane zaradi večje prevare, ki jo je izvršil na škodo imenovane tvrdke že pred kakima dvema tednoma. Gračner, ki je nestalnega bivališča, se je pred aretacijo umaknil in neznano kam pobegnil iz Ljubljane.

* **Begunec Mrvar zopet v rokah pravice.** V nedeljo zjutraj se je pojavil nevarni begunec Janez Mrvar, ki je ušel na ljubljanskem kolodvoru orožnikom, v svojem rojstnem praju, v Gotni vasi. Po obisku v Gotni vasi se je zopet umaknil v bližnje gozdove. Ker pa je slutil, da je zanj le preveč nevarno še nadalje ostati v bližini Gotne vasi, je ubral pot v drugo smer, v Potočarsko vas. Orožniki, ki so mu bili vedno za petami, so izvedeli tudi za to njegovo selitev. V ponedeljek ponoči jih je nekdo obvestil, da je Janez Mrvar v Potočarski vasi. Takoj so odšli orožniki tjakaj in vas obkolili. Mrvar se je zaril globoko v slamo na podu posestnika Janeza Glaviča in seveda ni slutil, da so že šteti trenutki zlate svobode. Ko so orožniki obkolili njegovo skrivališče in se na njihove klice ni odzval, so začeli premetavati slamo in ga kmalu privlekli na dan. Bil je ves bleđ in prepaden in na odpor sploh ni mislil. V Glavičevi hiši so našli tudi moško kolo, za katero

je Mrvar priznal, da ga je odpeljal izpred neke hiše na Grosupljem, tam sedel nanj in tako precej nemoteno nadaljeval beg. Kolo je znamke «Kosmos», izdelek tovarne Steyer in ima številko 5.100.508. Takoj po aretaciji so orožniki blizu polnoči prepeljali Mrvarja v zapor novomeškega okrožnega sodišča, kjer bo ostal toliko časa, da se bo vršila proti njemu in njegovemu slepemu tovarišu Antonu Stanglu razprava zaradi roparskega napada na ravnatelja Novotnega.

* **Otroke odlagajo.** Mariborska mestna policija je bila po orožništvu obveščena, da je nedavno neznana mlajša ženska odložila v gozdu blizu Rance poldrugoletnega fantka ter izginila brez sledu. Otroka, ki je bil povit v stare, raztrgane cunjice in ves premražen, so k sreči našli ljudje in ga sprejeli v svojo oskrbo. Neki posestnik je izpovedal, da je srečal tistega dne v svojem gozdu neko 30letno slabotno žensko, oblečeno v ponošeno sivo obleko, črn predpasnik in belo naglavno ruto. Ženska je baje bila zopet v blagoslovljenem stanu.

* **Nočni napad.** Ko se je 2. t. m. ponoči vračal domov Šilak Lovrenc, hlapec iz Rucmancev, so ga na cesti v bližini vasi napadli fantje in ga pretepli s palicami po glavi. En udarec je bil tako močan, da je Šilak ohromel na levo roko ter je moral iskati zdravniške pomoči v ptujski bolnišnici.

* **Nevaren ponočnjak** se je te dni klatil okrog Cegelnice. Pri Ajdičevih so začuli sredi noči ropot okoli hiše. Tiho se je splazil gospodar k oknu in z grozo opazil, da stresa nekdo žerjavico pred skednjem in kozolcem. V tem je žena prižgala luč in neznan ponočnjak je izginil. Skrbno so domači pobrali vso raztreseno žerjavico, ki so jo sledili še daleč po vasi. Nihče nočne prikazni ni spoznal, dobro pa zanjo ne bo, če se bo še vrnila.

* **Tisočaki plen tatov.** V nedeljo popoldne je bila v gostilni g. Marolta v Loškem potoku izvršena velika tatvina. V gostilni je bilo tedaj polno pivcev, ki so se zabavali in pili novi mošt. Medtem pa se je v sosednjo sobo, ki je spalnica, vtihotopil neznan tat in odnese! okrog 20.000 dinarjev gotovine. Tatvino je odkril gospodar, ki je šel proti večeru v sobo, da bi menjal 1000dinarski bankovec, a ni denarja več našel. Sodi se, da je moral zlikovec dobro poznati razmere v hiši. Tat je moral gotovo imeti tudi pomočnike.

* **Zopet je govoril nož.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 19letnega posestnikovega sina Janeza Oražna iz Zlate Poljane pri Kamniku. Fant se je bil sprl s tovarišem Antonom Klopčarjem iz iste vasi. V prepiru je Klopčar segel po nož in Oražna nekajkrat sunil v levo stran prsi. Klopčarja so še ponoči prijeli orožniki.

* **Pretep v gostilni.** Nedavno sta prišla posestnik Tornač Anton in njegov sin h gostilničarju Marčiču Antonu v Prešo, občina Majšperk, da ga povabita na gostijo. Vsi so nato posedeli v gostilni in se mirno razgovarjali z navzočim Gaiserjem Jožefom z Brega. Okoli 19. pa je prišel v gostilno Gaiserjev brat Janez, ki je že nekoliko vinjen začel kričati nad Tornačkom, češ, da morata Pohorca ven iz gostilne in da morata biti tepena. Kmalu se je razvil pretep. Jožef Gaiser je najprej miril brata, nato pa je tudi sam posegel v pretep ter sta oba brata pretepla Tornačka, gostilničarju pa razbila stol in nekaj steklenic. Janez Gaiser je celo zahteval od posestnika Tornačka nož. Ker mu ga pa ta ni dal, mu je segel sam v žep in mu raztrgal zlato verižico.

* **Nasilen brezposelnik.** K 33letni najemnici Ani Margoletovi na Trnovem hribu pri Laškem je prišel brezposelni Alojzij Škrt od Sv. Jedrti in prosil za podporo. Ker mu najemnica ni ustregla, je pograbil sekuro in napadel Margoletovo. Poškodoval jo je na glavi in telesu. Margoletovo so prepeljali v celjsko bolnico.

* **Moža je hotela zažgati.** Na levi strani delno hroma in šepava železničarjeva žena Ivana Goršičeva, stara 50 let, doma iz Stranske vasi pri Grosupljem, se je morala te dni zagovarjati pred malim senatom v Ljubljani. Državni tožilec je proti njej naperil obtožbo zaradi poizkušene umora lastnega moža, 65 letnega Franceta Gor-

šiča. Obtožnica pravi, da je Goršičeva zanetila posteljo, ko je na njej mož trdno spal, nato pa stanovanje zaklenila in odšla spat k sosedu v šupo. Mož se je še pravočasno prebudil iz trdnega spanja, skočil pokonec in s težavo odprl vrata. Razprava je pokazala veliko razdrapanost družinskih razmer. Sprva sta zakonca mirno živela. Pred petimi leti pa se je žena izneverila in mož ji je zagrozil, da se bo ločil, če bo nadaljevala lahkomišelnost življenje. Ta grožnja je bila baje povod, da je žena zadela kap in da je od takrat hroma ter močno jeclja. Razprava je pokazala, da je ženska duševno manj vredna. Obsojena je bila le na eno leto robije zaradi poizkusa umora ne po zrelem preudarku.

* **Dve veliki tatvini denarja.** V nedeljo je bila v Zlebiču na Dolenjskem izvršena velika tatvina. Ivan Henigman ima že leto dni v najemu gostilno blizu kolodvora, v kratkem pa se namerava preseliti v Ljubljano. Zato so v nedeljo prišli še mnogi znanci k njemu in je bilo zvečer v gostilni večje število gostov. V tem času se je neznan tat splazil v stransko sobo in ukradel 21.000 dinarjev v gotovini, hranilno knjižico Mestne hranilnice ljubljanske z vlogo 18.000 dinarjev, novo obleko, samokres, čevlje in nekaj spodnjega perila. Na begu je za hišo odvrigel ukradene čevlje. Orožništvo vrši vsestransko preiskavo. — V stanovanje upokojenega strojevodje Ivana Auerja v Stritarjevi ulici v Mariboru se je splazil v nedeljo zvečer neki zlikovec in odnesel 12.000 Din gotovine in hranilno knjižico za 40.000 Din. O vlom je bila obveščena policija.

* **Nočni strel.** Sodarski pomočnik Feliks Rojko iz Gomile pri Vurbergu je bil te dni zaposlen pri nekem posestniku v Krčevini. Ko se je zvečer poslovil od gospodarja, je zunaj hiše v temni noči počil strel, ki je Rojka zadel naravnost v trebuh, da se je takoj zgrudil na tla. Rojka so prenesli nazaj v hišo ter mu nudili prvo pomoč, nato pa so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico.

* **Vlom v občinsko pisarno.** V noči na 3. t. m. je bil pri Sv. Juriju pod Kumom izvršen vlom v občinsko pisarno. Vlomilec je razmetal vse listine ter odnesel približno 400 Din. Obenem se je lotil zraven pisarne stoječe trafike, kjer si je nabral precej blaga. Orožniki iščejo vlomilca.

* **Usoda izgubljenega sina.** Zaradi vloma v materino stanovanje, iz katerega je potem odnesel svojemu bratu zimsko suknjo, lakaste čevlje, modne sive hlače in moško srajco v skupni vrednosti 1715 Din, se je zagovarjal pred malim senatom v Ljubljani mlad trgovski potnik A. R., ki je že zgodaj zašel na stranska pota in je nedavno presedel osem mesečno strogo kazen. Izgubljeni sin je tatvino priznal, vlom pa je zanikal. Mati in brat sta pričala proti obtožencu, ki sploh ni obrnil pogleda na žalostno sivolaso mater. Obsojen je bil na eno leto robije.

Kaj pravijo preroki o prihodnjem letu

Bližamo se novemu letu in v tem času se oglašajo vsako leto preroki, ki nam napovedujejo, kaj nas čaka v novem letu. Ta prerokovanja so zlasti pogosta zadnja leta, kar je razumljivo, saj živimo v burnih časih, ko se ljudje zelo zanimajo za bližnjo bodočnost. Le škoda, da se prerokovanja navadno ne izpolnijo, posebno tista ne, ki nam obetajo kaj lepega.

Kdo ne pozna v Angliji koledarja «Old Moore». Vsako leto ga prodajo več milijonov izvodov. Ta knjiga je postala tako priljubljena v prvi vrsti zaradi svojih prerokovanj, ki se po trdnem prepričanju čitateljev vedno točno izpolnijo. Te dni je izšel «Old Moore» za leto 1933. in v njem je tudi povedano, kaj nam obeta novo leto. Prerokovanje se nanaša samo na večje dogodke, posebno na politične.

V januarju: Visoki angleški dostojanstvenik pade v roke indijskih nacionalistov. Sklenjen bo sporazum med Anglijo, Nemčijo in Ameriko. V Španiji nastane nov upor. Požar uniči veliko ameriško mesto.

V februarju: Nesreča v angleški mornarici. Bolezen člana vladarske rodbine. V Nemčiji in v Franciji notranje homatije in nevarnost vojne. V sovjetski Rusiji velik družabni škandal. Porast tečajev vrednostnih papirjev na svetovnih borzah.

V marcu: Strašna letalska nesreča. Presenetljiv izum, ki prinese temeljit prevrat v letalski in avtomobilski industriji. V Angliji nalete na obilne petrolejske vrelce.

V aprilu: Smrt odličnega angleškega ministra. Politična žaloigra v Franciji. Ugoden položaj v bombažni, naftni in železarski industriji.

V maju: Važni dogodki na Irskem. Plemenski boji v Zedinjenih državah.

V juniju: Politične izpremembe v Parizu in na Dunaju, ki bodo imele neugodne posledice za Mussolinija. Zboljšanje na borzah, razmah težke industrije.

V juliju: Nemiri na Kitajskem. Smrt nekega vladarja. Porast cen zemljišč. V Nemčiji zelo neugodne finančne operacije.

V avgustu: Padeč borznih tečajev. Pisatelj svetovnega imena se bo smrtno ponesrečil v Alpah. Huda kriza na Kitajskem.

V septembru: Nevarnost vojne med dvema evropskima državama. Silno podsipanje zemlje v Panamskem prelivu. Velik politični škandal v neki evropski državi.

V oktobru: Odkritje nameravanega atentata na odličnega francoskega politika. Znatno zboljšanje položaja evropskih železnic. Neka militaristična država stopi iz Društva narodov, ki bo temeljito preosnovano.

V novembru: Vsa Evropa bo v znamenju sovražnega razpoloženja proti Angliji.

V decembru: Leto se zaključi z dobrimi gospodarskimi napovedmi in nazadovanjem brezposelnosti. Vojaški zapletljaj med sovjetsko Rusijo in neko državo na Daljnem vzhodu. Vse države bodo zaposlene za načrti oboroževanja na morju.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

USMRTITEV RAZBOJNIKA LOVREKOVIČA.

Belovar, novembra.

V aprilu se je zagovarjala pred belovarskim sodiščem roparska tolpa Stepana Lovrekovića, ki je štela 19 članov. Glavni kolovodja Lovreković, znan pod imenom Čaruga Graberskih hribov, in njegov pajdaš Jerković sta bila obsojena na smrt, a pozneje je bil Jerković pomiloščen, medtem ko je bila Lovrekovićeva prošnja za pomilostitev zavrnjena.

Lovreković je bil znan kot nevaren tolovaj, ki je bil vedno pripravljen za denar ubiti človeka. K njemu na dom so prihajali sumljivi moški in ženske, ki so ga nagovarjali, naj spravi s sveta njim neljube ljudi, seveda za primerno nagrado. Lovreković je priznal, da je na prigovarjanje hčerke in zetov pokojne Staze Struk-Dudakove v noči na 21. maja l. 1930. ženo ubil, in sicer tako, da je njena hčerka Draga Kudaničeva ponoči izvabila starko iz hiše, kjer jo je čakal Lovreković v zasedi in jo udaril z motiko tako močno po glavi, da je kmalu izdihnila. Pri umoru mu je pomagal pokojničev zet Janko Koščević; Morilec je dobil za svoje delo 5000 Din.

V oktobru l. 1929. je umoril v Kloštru Ivaniću Blaža Horvata po naročilu umorjenčevega sina. Sin je povabil Lovrekovića k sebi in oba sta s starim Horvatom popivala. Ko sta starca opijajnila, ga je zgrabil Lovreković za vrat in tresčil ob tla, potem mu je pa pokleknil na prsa in ga davil, dokler ga ni zadušil. Poleg tega je imel Lovreković na vesti še več drugih zločinov, požigov, tatvin in poizkušenih umorov. Pajdaši pa niso daleč zaostajali za svojim poglavarjem. O tem priča grozen umor Stevana Drče, ki ga je Jerković ustrelil v gozdu. Truplo so tolovaji pokrili z dračjem in listjem in šele, ko so sami povedali, kje leži njihova žrtev, so oblastva našla okostnjak.

Stol sedmorice je smrtno obsodbo potrdil in v nedeljo so Lovrekoviću sporočili, da bo v ponedeljek zjutraj obešen. Obsojenec je prosil, naj se telefonično obrnejo na kralja s prošnjo za pomilostitev. Izrazil je željo, da bi ga smela obiskati brata. Predsednik mu je povedal, da je bila kralju že v četrtek poslana brzoglavna prošnja za pomilostitev in da se lahko prošnja ponovi. Potem so odvedli obsojenca v smrtno celico, da bi se pripravil na smrt. Ko je zagledal krvnika Harta, se je nasmehnil, češ, da pač mora opravljati svoj posel in da ne more nič za to, če ljudi obeša.

Zadnja usmrtitev je bila v Belovaru pred sedmimi leti, ko so obesili Martina Balogovića in Josipa Kompaka. Krvnik Hart je spravil z Lovrekovičem na oni svet že 53. zločinca. Po prečitaniu smrtno obsodbe je ostal Lovreković miren. Noč je prebil v smrtni celici v pogovoru s svojci in znanci. Mnogo je govoril o svoji mladosti in o svojem življenju. Pravil je tudi o bojišču, kjer je bil hudo ranjen. Pred smrtjo se je izpovedal in sprejel zadnjo popochnico.

V ponedeljek ob 6. zjutraj sta stopila v celico ječar in paznik in odvedla obsojenca na dvorišče, kjer so stala vešala. Pol ure nato je došel na dvorišče sodni senat z zdravnikom. Lovreković je prišel na dvorišče z duhovnikom, ki ga je med potjo tolažil, in za namestnikom svojega zagovornika. Mirno je kadil cigareto. Še enkrat so mu prečitali smrtno obsodbo, ki jo je poslušal mirno. Na vprašanje predsednika senata, ali ima še kakšno željo, je obsojenec odgovoril, da nikomur ne želi, da bi umrl tako sramotne smrti kakor on. Zadnja njegova želja je pa bila, da bi še enkrat videl brata. Potem se je obrnil predsednik h krvniku, ki je čakal ob strani s svojima pomočnikoma. Predsednik je pozval krvnika, naj opravi svoj posel.

Hart je zgrabil Lovrekovića, ga potegnil pod vešala in mu zadržal zanko okrog vratu. Obsojenec je na vešalih nekajkrat zadržal, potem je pa nepremično obvisel. Smrt je nastopila čez dobrih 17 minut. Truplo je ostalo na vešalih do 8. ure, potem pa je bilo odpeljeno v mrtvašnico. Usmrtitvi so prisostvovali samo državni uradniki. Občinstvu dostop ni bil dovoljen.

POLJANSKO PISMO.

Poljane, novembra.

Zadnji teden se je v dolini mnogo govorilo o žalostnem dogodku, ki se je pripetil ob meji pod Blegašem v Leskovci, kjer je predzadnje nedeljo graničar ustrelil nekega šoferja iz Cerknega. Šofer je prišel z nekim spremljevalcem v Leskovco, kjer so imeli žegnanje. Baj je tudi prejšnja leta prihajal na ta dan v Leskovco v družbi prijateljev. Do meje se je pripeljal z avtomobilom. Avtomobil je seveda pustil onstran meje. Mislil je pač, da se bo po nekaj urah kakor prejšnja leta brez ovir lahko vrnil. Pa je bil zasačen s svojim prijateljem od naše vestne obmejne straže. Seveda sta bila oba brez potrebnih listin. Namesto da bi nesrečnik ubogal stražo, saj se mu ne bi bilo zgodilo nič hudega, se je spustil v beg, kar je plačal s smrtjo.

Njegovo truplo so po komisijskem pregledu in po ugotovitvi dejanskega stanu prepeljali v Cerkno, kjer je baje imel tudi svojo zaročenko. Ta žalostni dogodek naj bo v svarilo vsem, ki imajo opravke na meji. Na klic straže naj vsakdo takoj obstoji, ker je stražnik sicer upravičen takoj rabiti orožje. Šoferjev prijatelj je bil priveden v Gorenjo vas, kjer ga je zaslišala komanda obmejne čete in ga nato izpustila na svobodo brez posebnih zlih posledic.

Na vernih duš dan 2. t. m. smo imeli v dolini prvo močno slano v tej jeseni. Bila je vsa dolina bela, kakor bi jo bil pobelil sneg. Seveda ni več napravila škode. Blegaš, ki ima ob tem času rad belo pokrivalo, je bil letos doslej še precej zelen.

Vse hvale je vredno, da ljudje tudi tu na deželi na Vseh svetih pokažejo toliko spoštova-

nja do svojih pokojnih. Pokopališča so bila ta dan pri nas izpremenjena v prave cvetličnjake.

Četudi nas tare kriza, vendar je to leto nastalo v dolini več novih poslopij. Ko se enkrat obrne na bolje, kar trdno upamo, se bo v dolini napravilo še marsikaj v napredek naših vasi. V Poljanski dolini se mnogo žrtvuje za šole in pouk. Neumljivo pa je, zakaj se ne zasedejo prazna učiteljska mesta na naših šolah, ko je vendar dosti učiteljskih moči na razpolago. Tako manjka zdaj v Poljanah en učitelj. Prosimo, da se ta potrebna učna moč dovoli.

PREKMURSKI GLASNIK

Francoski pouk za delavce v Murški Soboti. Francoski krožek v Murški Soboti si je nadel hvale vredno nalogo, da otvori tudi za delavce francoski tečaj v Sokolskem domu. Pozdravljamo to akcijo, ki je res potrebna, saj odide vsako leto na sezonsko delo v Francijo na stotine delavcev iz Prekmurja. Upamo, da se bodo prizadeti polnoštevilno prijavili za tečaj.

Nesrečna zgodba o dolarjih. Na avstrijski meji pri Cankovi so napravili carinski obmejni organi dober plen. Primahal jo je do meje neki možak, ki je nameraval nazaj v Ameriko, odkoder se je bil pred časom vrnil. Pa se je finančnemu stražniku Francu Verbstu čudno zdelo, da ima v žepih tako malo gotovine. Sledila je natančna telesna preiskava, ki je spravila na svetlo lepo vsoto dolarčkov; bilo jih je 7600. Ker ni prijavil te vsote niti pri prihodu v državo niti zdaj pri nameravanem prekoračenju meje, se mu je denar v smislu zadevnih predpisov zaplenil.

Izsleditev ponarejevalca 20dinarskih kovancev. Tudi v Prekmurju se je pojavil ponarejevalec dvajsetdinarskih kovancev. Še mladoletni ključavničarski pomočnik Alojz R., uslužben v Murški Soboti, doma pa iz Petanjcev, se je vdal zapeljivi misli, da bi sam izdeloval novce. Ko je vse priprave izvršil, je prosil svojega mojstra za nekajdnevni dopust, češ, da je bolan in da bi rad šel k svojim staršem v Petanjce. Mojster mu je to dovolil in Alojz se je s svojimi pripravami napotil domov v veri, da bo tam nemoteno izdeloval denar. V času, ko so njegovi starši delali na polju, se je fant lotil dela. Do večera je že izdelal šest kosov. Videli so se mu tako popolni, da jih je hotel kar spraviti v promet. Ker pa sam ni bil tako smel, je poslal neko deklico s ponarejenimi novcem v tamkajšnjo trgovino. Najbrže zaradi teme v trgovini niso spoznali ponarejenega kovanca in so deklici dali zahtevano kavo in sladkor. Ker je torej šlo, je še drugega dne poizkusil srečo. To pot si je izbral neko slaboumno deklico in jo poslal v isto trgovino po cigarete. Toda deklica se je vrnila k njemu praznih rok, češ: «Ničesar nisem dobila in še denar so mi obdržali.» To je bilo kaj neprijetno za mladega ponarejevalca, ki je v tem slutil pretečo nevarnost. Trgovec je zadevo naznanil orožništvu, ki se je nemudno napotilo na zasledovanje izdelovalca kovancev. Ko so prišli orožniki na njegov dom, ga že ni bilo več doma in tudi njegovih priprav niso več našli. Alojz je medtem že zbežal v Murško Sobotu nazaj k svojemu mojstru, kjer so ga orožniki drugega dne aretirali.

Nevaren prijatelj tujih koles. V zadnjem času so bile v Murški Soboti in okolici tatvine koles skoro na dnevnem redu. Varnostni organi so se trudili na vsa moč, da iztaknejo predrznega tatara, in naposled se jim je posrečilo, da so ga ujeli in spravili na varno. Je to delavec Jožef Skeden iz Sotine, že večkrat kaznovan in prav spreten v svojem poklicu. V najkrajšem času je ukradel pet koles, od katerih je tri prodal, dve pa je imel skriti v slami pri dveh posestnikih v Sotini brez njune vednosti. Razen teh grehov pa ima nepridigar prav na vesti še vojaško begunstvo. Že leta 1928, bi bil moral oditi k vojakom. Med tem časom je bil v Avstriji, kjer se je tudi udeleževal kot tat koles in so ga že tamkajšnja oblastva obsodila na osem mesecev zapora, katere je odsedel.

Iz Rogaševcev nam pišejo: V času dveh mesecev je Sokol pokazal, kaj se dá napraviti v kratkem času z marljivim delom in krepko voljo. V začetku meseca oktobra se je Sokol v prav lepem številu vdeležil lahkoatletskih tekem v Mariboru in br. Jože Marič nam je dokazal, da je v vseh panogah lahke atletike dobro podkovan. Zasedel je šesto mesto. Prav častno sta se odrezala tudi br. Franc Lovenjak in br. Avgust Holsedl. V nedeljo 30. oktobra pa nam je dramski odsek uprizoril igro «Mlinar in njegova hči». Pred igro nam je brat prosvetar v jedrnatem govoru obrazložil pomen bitke na Kumanovem. Igra je sijajno uspela, četudi so bili skoro vsi igralci prvič na odrskih deskah. Brhki Konrad nam je prav mojstrsko podal nesrečno zaljubljenega fanta. Prav tako je Marica lepo odigrala svojo vlogo. Porentovi sestri se je kar videlo, koliko je trpela zaradi tega, ker ni mogla pomagati svoji nečakinji. Zelo zadovoljivo je bila podana vloga Konradove matere. Da je slika v gostilniški sobi dobro uspela, sta poskrbela gostilničar in njegova mlada žena. Scenerija je bila odlična, za kar gre zahvala tudi igralcem, ki so si skoro vse sami napravili. Prostor, kjer se je igra vršila, je bil nabito poln občinstva, ki je z zanimanjem sledilo poteku igre. Med odmori nas je zabaval tamburaški odsek društva «Glas Prekmurja». Sedaj se Sokol pripravlja na čim svečanejšo proslavo uedinjenja. Le tako naprej!

NAŠI NA TUJEM

Ameriške novice. V San Franciscu v Kaliforniji je 23. oktobra slovenski dramski klub «Slovenija» proslavil desetletnico svojega delovanja. Pri tej priliki je z velikim uspehom nastopila mlada slovenska pevka Anica Fabijanová, poleg nje pa tudi neka švedska operna pevka, ki je pela slovenske pesmi — Pevsko društvo «Domovina» v New Yorku je sklenilo, da ustanovi mladinski pevski zbor. S tem se bo pri mladini, rojeni v Ameriki, gojila ljubezen do materinega jezika in do slovenske pesmi. Vodstvo mladinskega zbora je prevzel priljubljeni operni pevec Anton Šubelj. — Slovenski uradnik tri jugoslovenskem poslanstvu v Washingtonu dr. Fran Rožnik je nedavno napravil odvetniški izpit. — Prosvetno društvo «Bled» v New Yorku je 16. oktobra prvič uprizorilo burko «Kranjski Janez prvič v New Yorku». — V mestni bolnišnici v Brooklynu je nedavno preminil rojak Peter Rutar, po rodu iz Osilnice na Dolenjskem, kjer zapušča očeta in ženo. Umril je za jetiko. — Veteran svetovne vojne rojak Janez Kočevar v Porterville v Kaliforniji je pred kratkim prejel odlikovanje, ki se podeljuje le vojakom, ki so bili hudo ranjeni v svetovni vojni. Obenem prejema Kočevar tudi pokojnino 25 dolarjev mesečno. — V Indianapolisu je pretekli mesec umrl rojak Jože Bačar, doma iz Stopič na Dolenjskem. V Ameriki je bival trideset let. Dolgo vrsto let je bil gostilničar. Zapušča ženo in več sorodnikov. — V nasebini Willardu je v visoki starosti 77 let izdihnila rojakinja Marija Dragoševa, rojena Grdešičeva, po rodu iz Čudnega sela pri Črnomlju. — V Burgetstownu pa je legel v grob rojak Franc Reven, star 55 let. Doma je bil iz Dobračeve pri Logatcu.

Iz Recklinghausena (Nemčija) nam pišejo: Srebrno poroko sta nedavno obhajala čila in zdrava 51letni g. Franc Pintar in njegova 52letna soproga ga. Julijana. Oba sta zelo priljubljena med rojaki. G. Pintar se je rodil v Grajski vasi pri Št. Pavlu v Savinjski dolini, ga. Julijana pa v okolici Ptujja. Vrla zakonca imata štiri dobro vzgojene otroke. Naj še oba dočakata mnogo srečnih let!

Iz Hamborna (Nemčija) nam pišejo: Predsednik našega društva g. Franc Resnik je nedavno praznoval petindvajsetletnico, odkar je v Nemčiji uslužben pri enem in istem rudniškem podjetju. V znak priznanja in zahvale mu je vodstvo podjetja poklonilo lepo žepno uro in diplomo. Gospod Resnik, ki je doma iz Šmartnega

pri Litiji, je znan med vsemi slovenskimi rudarji kot vzoren poštenjak, narodnjak in vedno delaven mož. Nedavno je tudi praznoval svojo petdesetletnico. Navzlic dolgoletnemu hudemu delu v jami je še čil in krepak. Da bi tak ostal tudi nadalje, mu iz srca želijo vsi njegovi znanci in prijatelji!

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Ohrovtovi zrezki. Skuhaj v slanem kropu dve očiščeni glavici ohrovtu. Kuhanega odcedi in še dobro otisni, potem pa ga drobno sesekljaj. Eno žemljo v vodi namoči, jo dobro otisni in primešaj k ohrovtu, malo osoli in popopraj. Na masti zameni malo drobtin in zrezane čebule in primešaj k ohrovtu, dodaj še dve jajci in dve žlici moke, nato vse skupaj dobro zmešaj in oblikuj zrezke. Zrezke povaljaj najprvo v moki, potem v raztepenem jajcu in drobtinah, nakar jih na masti ocvri.

Nadevana zelena. Skuhaj zeleno v slanem kropu. Kuhano in hladno olupiš z žličko in izlušči sredino. Zeleno nato zloži na krožnik, jo polij z oljem in kisom. Izluščeno zeleno iz sredine pa drobno sesekljaj, prav tako sesekljaj malo kuhane gnjati in svinjske hladne pečenke. V skledici pa mešaj dva rumenjaka s tremi žlicami olja in žlico kisa, nato primešaj k jajcu sesekljano zeleno in gnjat, dobro zmešaj in nadevaj zeleno. Okoli pa naloži v trdo kuhana jajca, ki si jih zrezala na plošče, nekaj zrezanih kislih kumarov in kuhane pese. Lahko pa tudi daš kuhano cvetačo, endivijo in drugo.

Kislo zelje s sardelami. V kozici razbela malo masti in narezane slanine, čebulo drobno zreži in ocvri, nato stresi v kozico kislo zelje, malo narezane gnjati, dve očiščeni sardeli in eno zrezano pečeno. Vse to skupaj duši, da malo porumeni. Potem napravi prežganje iz žlice masti in žlice moke, ga stresi k zelju, po okusu še malo osoli in pusti, da se kuha še četrt ure, nakar je zelje gotovo. Tako pripravljeno zelje mora biti zelo gosto. Daš za večerjo s kuhanim krompirjem, s kruhovimi cmoki in sličnim

Praktični nasveti

Stare nogavice kot netivo. V ta namen lahko uporabiš spodnje del starih zavrženih nogavic. Nareži prav majhne krpice, jih daj v kakšno pločevinasto posodo in jih polij s petrolejem. Posodo dobro pokrij in spravi na varen kraj, da se ne vname. Kadar kuriš in ti noče zagoreti, posebno pri mokrih drvah, podloži dve, tri take krpice in lahko boš kurila.

Pleteno pohištvo, kakor pletene stole, mize, stojala za cvetlice itd., lahko osnažimo prav lepo, da so videti ko novi, če jih namažemo z milnico, ki smo ji dodali malo salmijaka, in jih z ne pretrdo krtačo dobro zdrgnemo. Nato jih je treba še dobro izprati s svežo vodo, in ko se posuše, jih skrtlačimo s suho krtačo.

Umetne cvetlice za klobuke, slamnike ali pa v vazah lahko osnažiš na ta način, da jih nalahko pomakaš v bencin. Bencin odstrani prah in umazanost. Nato daj te cvetlice na primeren kraj, da se posuše. Pri čiščenju z bencinom pa je treba ravnati zelo previdno, ker se kaj rad vname. Najbolje je, če opravimo to delo zunaj na prostem.

Čevlji iz svetlega usnja ostanejo najdelj lepi, če jih snažimo le z volneno krpo in le redkokdaj namažemo s kremo. Če so pa blatni, jih je pa treba seveda previdno umiti in osnažiti.

ZANIMIVOSTI

× V devetih državah je 20 milijonov brezposelnih. Anglež Tiltman je izdal knjigo, ki v nji obravnava sedanji položaj Evrope. Tiltman je sam proučil razmere v Franciji, Belgiji, Danski, Holandski, Nemčiji, Češkoslovaški, Švici, Avstriji

in Italiji in prihaja do zaključka, da trpi 20 milijonov brezposelnih v omenjenih devetih evropskih državah mnogo hujšo bedo kakor brezposelni v Angliji. Najžalostnejše so razmere v Nemčiji, kjer je tudi srednji stan dočela obubožal. Mnogo boljše so razmere na Danskem in v drugih pretežno kmečkih državah. V Kodanju so brezposelni še vedno čedno oblečeni in kriza se pozna le kot začasni pojav. Na Češkoslovaškem kažejo najrazveseljivejšo sliko Bačova podjetja. Tiltman pravi, da je dobil v Zlinu vtisk, da svetovna kriza temu ogromnemu industrijskemu podjetju prizanaša. Avstrijo naziva deželo poloma. Na Dunaju so ga zabavale kratke igle z napisom: «Prosim, ne govorite o krizi!» Dunajčani so se že tako sprijaznili s hudimi razmerami, da so se začeli norčevati iz njih. Pa tudi fašistični Italiji gospodarske kriza ni prizanesla. Tudi tam število brezposelnih narašča. Tiltman cení število brezposelnih v Italiji na en milijon. Pa tudi zaposlenim italijanskim delavcem prede slaba, ker so jim bile mezde tako znižane, da ne zaslužijo niti za najnujnejše reči. Če pomislimo, da so Italijani glede prehrane zelo skromni, vidimo, da je položaj v Italiji še mnogo hujši, kakor se vidi na prvi mah. Znižanje plač in mezd je prisililo ljudi, da so se še bolj omejili in da je danes glavna hrana srednjih in nižjih slojev koruza, odnosno polenta. Posledica enostranske prehrane je, da so zelo razsajati bolezní. V Franciji Tiltman ni našel tako obupnih razmer kakor v drugih državah. Na koncu svoje knjige pravi Tiltman, da ni zdravilnega sredstva proti svetovni krizi, da pa mnogi strokovnjaki vendar le upajo v splošno zboljšanje razmer in vsaj v delno omiljenje krize, zlasti če bodo narodi opustili svoje narodne težnje vsaj na gospodarskem polju. Po podatkih, ki so jih zbrali v Ameriki, je glede brezposelnih na prvem mestu Nemčija, ki jih ima že 5.580.000; od teh podpirajo strokovne organizacije 2.900.000. V Angliji je 2.700.000 brezposelnih, v Italiji 1.300.000, na Češkoslovaškem 485.000, v Belgiji 341.000, na Poljskem 288.000, v Avstriji 271.000, v Franciji 262.000, na Holandskem 112.000, v Švici 94.000, na Švedskem 83.000, na Danskem 80.000, v Rumuniji 38.000, na Madžarskem 32.000 in v Jugoslaviji 23.000.

× **Grob Aleksandra Velikega.** V Amonovi oazi, kjer stoji danes mesto Aleksandrija, je bil pred 2200 leti pokopan največji junak svojega časa, Aleksander Veliki. Starinoslovci so že delj časa poizkušali priti do dovoljenja, da bi izkopali Aleksandrov grob, toda mohamedanski Egipčani so se tej prošnji umikali. Zdaj pa je egipčanski princ, ki je sam vnet starinoslovec, dovolil izkopavanje. Po zgodovinskih podatkih so v grobu Aleksandra Velikega neizmerni zakladi. Poleg tega so v grobu baje krsta iz čistega zlata, razkošne posode, krone, prstani in zapestnice. Nekateri učenjaki menijo, da najbrže ne bodo našli v grobu tolikih zakladov, kakor si jih obetajo.

× **Koliko muh pojé lastovka.** Doslej se je samo vedelo, da so lastovke silno požrešne ali številčno ni nihče dokazal te domneve. Dr. Jacob pa je letos ujel lastovko, ki se je bila pri letanju nekoliko poškodovala, in jo je umetno hranil več tednov. Pokazalo se je, da so te živalce res nenasične. Jedo najrajši hišne muhe. Muhe so dobavljali dr. Jacobu iz neke konjušnice, kjer so jih lovili v steklene posode, napolnjene z vodo. Na muholovke ujetih muh lastovka ni marala. Na dan je pospravila ptica 500 do 600 srednje velikih muh. Dr. Jacob je ugotovil tudi, da mora srednje močna lastovka, če jo hočeš ohraniti pri moči, požreti najmanj 500 muh dnevno.

× **Svoje žene ni več spoznal.** Pred sodniki na Dunaju se je te dni zagovarjal 62letni pustolovec, ki mu pravega imena niti oblasti ne vedo. Najbrž se piše Anton Simoner. Bil je že 15krat kaznovan, po večini zaradi sleparstev. Zadnja leta se je izdajal za barona Antona plemenitega Kallaya, sina madžarskega finančnega ministra. Na Poljskem, kjer ljudje še vedno zelo cenijo plemstvo, je imel posebne uspehe. Kot dobrovoljec se je junaško boril proti sovjetski Rusiji in ko je bila vojna končana, se je vrnil kot rit-

mojster z bojišča in se oženil s hčerko bogatega veleposestnika. Mož je kmalu brez sledu izgubil. Opeharjena rodbina ga je iskala po Dunaju. Ko so dunajski listi priobčili vest, da je bil aretiran, se je začela zanimati zanj tudi budimpeštanska policija in izkazalo se je, da se je Simoner l. 1921. poročil tudi v Budimpešti. Kmalu se je pa oglašila še tretja žena, ki se je poročil z njo l. 1894. Po štiriletnem zakonu jo je pa popihal od nje in pozneje ga ni več videla. Žena živi na Dunaju in ko so jo privedli pred aretiranega pustolovca, je spoznala v njem svojega moža iz l. 1894. Gospod baron se je pa nasmehnil in izjavil, da žene ne pozna. To pa mu seveda ni nič pomagalo, moral je pred sodnike zaradi dvoženstva.

× **Boljševiški krvnik Pankratov.** O boljševiškem krvniku Pankratovu piše ruski novinar Kessel v pariškem dnevniku »Matinu«: Bivši podoficir Pankratov je postal s 27. letom naslednik boljševiškega krvnika Emeljanova, ki ga je pobral tifuz. Pankratov je bil pijanec in živel je v koruznem zakonu z neko počestnico. Vsako jutro je prihajal v zapore, kjer je zajtrkoval, potem se je pa izprehajal po hodnikih, ogledoval svoje bodoče žrtve in se norčeval iz njih. Ponoči je streljal svoje žrtve z revolverjem, in sicer tako, da bi človek mislil, da ubija ljudi s posebno naslado in da ima pri tem največji užitek. Če žrtev slučajno ni imel, kar se je zgodilo zelo redko, je popival po nočnih zabaviščih. Vedno je pa povedal, kje bo ponoči, da bi ga lahko vsak čas poklicali. Tako se je nekoč zgodilo, da so ga poklicali na delo, ko je baš pomerjal pri čevljarju nove čevlje. Na eni nogi je imel nov čevlji, na eni pa star in tako je opravil krvniški posel. Drugič so ga poklicali iz gledališča, kjer je sedel s svojo ljubico. Po treh usmrtitvah se je mirno vrnil k ljubici v gledališče. Pankratov je jedel in pil, da ga je bilo veselje gledati, ljudstvo je pa gladovalo. Bil je navdušen kvartopirec. Denarja je imel vedno dovolj, kajti na eni strani je bil dobro plačan, na drugi je pa pobral svojim žrtvam vse, kar so imele. Izdiral jim je celo zobe z zlatimi plombami. Usmrtitve so se vršile v kleti, kjer so bila tla asfaltirana in nekoliko nagnjena, da je kri lahko odtekala. Stene so bile vse opraskane od krogel, ki so prodirale prsa nesrečnih žrtev. Ko je Pankratov s svojim krvniškim poslom dovolj obogatel, je izjavil, da je utrujen in da naj ga odpuste. Res so ga odpustili in dobil je mesto predsednika sovjeta nekje na kmetih.

× **Bivši kaznjeneц milijonar.** Bivši berlinski bankir Sternberg, ki se je bil pred leti zapletel z nečedno zadevo v velik proces, je te dni v Curihu umrl v starosti 80 let. Mož je bil oskrnil mnogo nedoletnih deklic, dokler mu oblastva niso stopila na prste. Obsojen je bil na več let ječe. Sternberg je odsedel zasluženno kazen, potem se je pa preselil najprej na Ogrsko, kjer je postal baron, pozneje pa v Madrid, kjer si je znal pridobiti ime grofa d'Armella. V tujni je mož zelo obogatel, tako da je zapustil sedaj svojemu sinu nad eno milijardo dinarjev, mnogo nepremičnin po evropskih prestolnicah, več rudnikov, industrijskih podjetij in posestev po Evropi od Lisabone do Varšave.

× **Prebivalstvo Rusije.** Po zadnjih podatkih ima Rusija 163 milijonov prebivalcev. V Rusiji se vsako leto pomnoži število prebivalstva za približno tri milijone novih državljanov.

× **Zanimive ure.** Neki francoski urar je izdelal uro, ki je ne bo treba tisoč let navijati, pa bo vendar šla. Narejena je tako, da goni kolesje neprestano menjavanje toplote in zračnega pritiska. Ker toplota in zračni pritisk neprestano kolebata, lahko ura vedno gre. — Največjo uro na svetu ima mesto Liverpool na zvoniku. Njen urnik meri 11 m v premeru, kazalca sta pa dolga 450 m in 40 cm široka. Človek bi mislil, da tako ogromna ura ne more iti dobro, toda v resnici kaže liverpoolska ura vedno točno. — Čudovito uro ima maharadža iz Nepala. Boječega človeka bi lahko ta ura prestrašila. Pred njenim urnikom leži namreč kup človeških kosti. Ko je ura ena, se dvigne sredi kosti okostnjak, ki udari s kla-

divom enkrat po zvoncu. Ob 2. se dvigneta dva okostnjaka, kako je pa ob 12., si lahko mislimo, ko se dvigne 12 okostnjakov, kar ni posebno prijeten prizor. To čudo med urami je vredno do 100.000 dolarjev. Ta ura kaže tudi dneve in mesece, poleg tega pa še jesen, zimo, pomlad in poletje. — Najmanjšo uro ima rodbina lorda Astorja v Angliji. Lord jo nosi v pečatnem prstanu. Ta urica je zelo majhna, vendar pa kaže tako točno, da zaostane na mesec največ za štiri sekunde. Urica kaže namreč tudi sekunde. Navija se enkrat v mesecu. Urica je veljala štirideset tisoč dolarjev, kar je v našem denarju dva in pol milijona dinarjev.

× **250 dolarjev za nevesto.** Poseben odlok kanadskega ministrstva za priseljence se nanaša na one ženske, ki prihajajo v Kanado kot neveste. Zaročenec mora dokazati, da mu je preživljanje zagotovljeno, torej da bo lahko preživljal ženo in rodbino. Oblastva pa zahtevajo tudi zagotovilo, da se bo res ožen l. Kdor hoče dobiti iz domačega kraja ali od koderkoli v Kanado nevesto, mora priložiti prošnji 250 dolarjev. To kavicijo mu vrnejo, če s poročnim listom dokaže, da se je oženil najkasneje 30 dni po prihodu svoje neveste v Kanado. Seveda pa tudi tu zlorabe nišo izključene. Kanadski državljani kaj radi potegnejo oblastva tako, da pišejo v Evropo po dekleta, češ, da so jim neveste in jim preskrbe priseljenko dovoljenje. Da bi zaježili priseljevanje žensk iz Evrope, na drugi strani pa preprečili trgovino z dekleti, ki se tudi vedno bolj širi, so določili, da mora plačati 250 dolarjev kavicije, kdor hoče dobiti nevesto iz Evrope.

× **V Rusiji hočejo do maja leta 1937. zapreti vse cerkve.** V sovjetski Rusiji hočejo iztrebiti vse vere, in sicer pravijo, da se bo to zgodilo v petih letih. Protiverska petletka se je pričela letos 15. maja, ko je podpisal Stalin z drugimi boljševiški prvaki poseben odlok, nanašajoč se na protiversko gibanje. Postopno zatiranje ver se vrši po točno določenem načrtu. Odlok določa za prvo leto petletke odstranitev vseh verskih šol, in sicer s posebnim zakonom. V prvem letu brezverci sicer še ne računajo z zatrtjem cerkva ali z razpustitvijo cerkvenih občin, pač pa smatra odlok za neizogibno potrebno, da se v drugem letu protiverske petletke po vseh večjih mestih Rusije zapro vse cerkve. Druge cerkve se bodo zapirale postopno tako, da ne bo l. maja leta 1937. na ruski zemlji nobena cerkev več odprta. Za drugo leto protiverske petletke je pripravljena tudi huda metla, ki bo pometala po vseh sovjetskih ustanovah in postavila na cesto vse, ki so še verni. Prepovedano bo izdajanje verskih knjig in izdelanih bo okrog 150 protiverskih filmov. V tretjem letu stopijo na plan protiverske organizacije. Iz Rusije bodo izgnani vsi duhovniki in cerkveni uslužbenci, ki ne bodo hoteli sami opustiti svoje službe. V četrtem letu bodo vse cerkve, sinagoge in mošeje izročene javni upravi, ki jih izpremeni v kinematografe, klube in zabavišča. Slednjič ostane še peto leto protiverske petletke, ko bo treba po načrtu utrditi in poglobiti napa na bojišču proti veri. To je torej pot, ki jo hoče ubrati sovjetska vlada v borbi proti veram. Popoln uspeh pa je vsekakor dvomljiv.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V šoli.

Mihec: »Gospod učitelj, kaj pa je to, prosim, dolžnik?«

Učitelj: »Dolžnik je človek, ki mora vrniti denar.«

Mihec: »Kaj je pa upnik?«

Učitelj: »To je pa človek, ki misli, da bo denar dobil...«

Glavno je pes.

A: »Sosedji so povozili psa; to bo potrta, ko izve, kaj se je zgodilo njenemu ljubljencu.«

B: »Ne smeš ji tega povedati kar naravnost.«

A: »Seveda ne. Najprej ji povem, da so ji povozili moža...«

Tople
odeje

razpošilja v dobri, ročni izdelavi in jako poceni

TRGOVSKI DOM STERMECKI CELJE št. 97

Odeje iz rdečega kotona 100 Din, klotu 115 Din, klotu s klotom 130 Din, Tiger-odeje 27 Din, flanel-odeje 48 Din, volnene odeje 89 Din, konjske odeje 52 Din.

Velika izbira v novem, velikem, ilustriranem ceniku, katerega prejmete na zahtevo zastonj!

Nista se razumela.

V gostilno pride fant in zakliče natakarkarju: »Prinesite mi pivo, dekle pričakujem.«

Natakarkar: »Kakšno? Črno?«

Fant: »Kaj vas pa to brigal!«

Jasno.

Učitelj: »Ženska krstna imena nastanejo po večini iz moških, ki jim pridenemo a ali ina. Recimo Avgusta iz Avgust, Viljemina iz Viljem, Karolina iz Karol, Povej mi, Mihec, en tak primer!«

Mihec malo pomisli in odgovori: »Katarina iz katar.«

Pred sodiščem.

Obtoženec med razpravo svojemu zagovorniku: »Gospod doktor, kako dolgo bo pa še trajala ta reč?«

Zagovornik: »Zame dve uri, za vas pa takole okrog dveh let...«

Sožalje.

A: »Dovoli, da ti izrazim globoko sožalje, dragi prijatelj.«

B: »Kaj se je pa zgodilo?«

A: »Moja žena je kupila nov klobuk in hoče jutri obiskati tvojo ženo.«

Izvor knjižnice.

Gost: »Vi imate pa res krasno knjižnico!«

Gostitelj: »Da, in vse te knjige sem zbral postopno.«

Gost: »Aha, prvotno so bile izposojene, kaj ne?«

Otroški razum.

Nežica: »Mamica, zakaj je pa nevesta za poroko belo oblečena?«

Mati: »Ker je bela barva že od nekdaj barva veselja.«

Nežica: »Zakaj je pa potem ženin črna oblečena?«

Nočni napad na mesto.

On: »Med vojno bi pa metali iz zraka prave bombe.«

Ona: »Da, toda samo na vas, na moške, nam ženskam bi pa prizanašali, saj za nas ne velja vojska dolžnost.«

On: »Seveda, seveda, na vas bi metali bombe...«

Žena vara samo sebe,

ako misli, da je mogoče s polepšanjem površine kože doseči trajno lepoto. To se da doseči le z rednim negovanjem po zdravstvenih principih in uporabo zanesljivega medicinskega sredstva, kakor je n. pr. Fellerjeva kavkaška Elsa-krem-pomada za zaščito obraza in kože, ki napravlja kožo gladko, mehko in čisto, odpravi gube, brazgotine, za-

jedavce in prišče ter se tudi zoper solnčne pege izborno obnese. Ta pomada ne vpliva samo na površino kože, nego se vanjo globoko vpija; s svojimi dobrimi sestavinami pa hrani, obnavlja in pomlaja kožo na obrazu, vratu in rokah. Fellerjeva Elsa-krem-pomada obenem ščiti kožo pred

škodljivimi vplivi vetra in prahu. Dva lončka z omotom in poštino 40 Din pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Na sodišču.

Sodnik: «Ali ste poročeni?»

Toženec: «Ne, prasko na čelu sem si sam prideljal.»

To je tisto.

A: «Moje premoženje pomeni 30 let nepretrgane skromnosti, varčnosti in marljivosti.»

B: «Jaz sem pa mislil, da si podedoval vse to po svoji teti.»

A: «Seveda, toliko let sem moral čakati...»

Avtomobilista.

A: «V razdalji tisoč kilometrov hitita dva avtomobilista drug proti drugemu. Eden vozi 100, drugi pa 120 km na uro. Kje se bosta sestala?»

B: «V bolnišnici...»

Stara gos.

A: «Ali je bila gos, od katere je to bedro, zaklana?»

B: «Jasno, gospod!»

A: «Kako mučenje živali! Še tri minute bi jo pustili živeti, pa bi poginila od starosti...»

V uradu.

Uradnik: «Gospod šef, tega pa že ne bom trpel, gospod kajigovodja me je ozmerjal s tepcem.»

Šef: «Pa ga tožite zaradi kršitve uradne tajnosti.»

MALI OGLASI

540 Usnjene gamaše

za Din 58.—, oblačilno blago in vse vaše potrebščine kupite najugodnejše v trgovinah Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. — Nakup jajc, masla, suhih gob, orehov in vseh poljskih pridelkov. Zamenjava bučnic in solčnic za bučno olje.

Trgovskega vajenca

kmetskih staršev, ki ima najmanj dva razreda meščanske šole, sprejemem takoj. Ponudbe na šifro «Priden in pošten» na upravo «Domovine». 339

PROVANDEIN

KA-LE-FLUID

Uporablja se pri oslabljenih živcih, pri izmučenosti, pri popolni nevrasteniji. Zadrževajte brezplačno detaljno literaturo: Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković. «K A L E F L U I D» se prodaja v vseh lekarnah in drogerijah. Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, S. broj 5500 z dne 28. marca 1932.

Apneni prah.

Vagonska dobava. Apnenice Mirko Weinberger v Zagorju ob Savi. 325

Brezobrestno posojilo

za odkup zemljiškoknjižnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje «Zadruga», Ljubljana poštino predal 307. — Sprejme zastopnikel 345

Sprejme se kuharica,

starejša, poštena oseba, vajena gospodinjstva na večjem posestvu in zmožna dobre spodajestajerske kuhe. Služba stalna, plača po dogovoru. Dopisi pod «Novo leto» na upravo «Domovine». 336

Jabolka, prvovrstna,

sortirana, fižol in krompir kupuje Mariborski konzum, Maribor. 337

OPOZORILO SVINJEREJCEM.

Znamenit belgijski preparat, poznau širom sveta, ki preprečuje boleznj pri prašičih in jih zdebela za dva do tri mesece prej. Tovarna tega izbornega preparata je v želji, da ga izkoristijo vsi rejci, vkljub krizi sklenila, da ponovno zniža cene.

Izkoristite priliko in kupite takoj pri svojem trgovcu originalen zavojček z okoli 800 gramii, ki stane sedaj samo 25 Din, pa se naglo prepričate o resničnosti naših navodil.

GARANCIJA Za primer neuspeha sprejmemo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar.

Ako ga v svojem okolišu ne dobite, pišite nam, da ga vam pošljemo vsako količino. Navodilo vsakemu zavojčku pridano v našem jeziku.

Generalni zastopnik za dravsko banovino

JOSIP JUNC, Vrtača št. 5/II.

Živinorejcem

Preporočamo zanje jako koristno knjigo **Prva pomoč ponesrečenim živalim.**

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kot pri poškocovanju rogov, poškodbi kopyta in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, črskii, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3.

Oskrbnina: I. razr. Din 100.—, II. razr. Din 80.—
Zdravnik: Dr. FR. DERGANČ, šef-primarij v. p.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdno za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačna navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, oddelek 5.

All se hočete svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa in tudi slabost oči so često posledica revmatizma in bolečin v kosteh, ki jih je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim vam

zdravilno, sečno kisline razkrajajoče, presnovno in izločevanje pospešujoče domače pitno zdravljenje, prirejeno na umeten način, a točno po naravi, po nekem blagonsnem zdravilnem vrelcu, ki ga je bila mati narava podarila bolnemu človeštvu

Dam vsakomur brezplačno poskušnjo.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih v vseh državah obstoječih skladišč povsem zastonj in brez ko poskušnjo obenem s poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju. — Poštno zbiralno mesto:

August Märzke, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse No. 5, Abt. 286